

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MARTIN HEIDEGGER'İN BÖCEĞİ

Yan Marchand Matthias Arégui

metis küçük filozoflar

Martin Heidegger

1889-1976

Almanya'nın güneybatısında küçük bir kasaba olan Messkirch'te doğdu. Zangoç olan babasının etkisiyle dinsel bir eğitim aldı. Daha ortaokul sıralarında felsefeye ilgi duymaya başladı. Üniversitede filozof Edmund Husserl'in öğrencisi oldu. Büyük yapıtı *Varlık ve Zaman*'ı 1927'de yayımladı. Kitap filozoflardan çok ilgi gördü, Jean-Paul Sartre gibi varoluşçu düşünürleri derinden etkiledi. 1933'te Almanya'da iktidarı ele geçiren Hitler ve yönetimiyle kısa bir süre ilişkisi olduysa da Nazilerin kültür politikalarından uzak kalmayı başardı. II. Dünya Savaşı'ndan sonra üniversitedeki konumu tartışmalara konu oldu. Ancak 1959'da emekli oluncaya kadar verdiği seminerler etkili olmaya devam etti. 1976'da, doğduğu kasabada hayata gözlerini yumdu.

Martin Heidegger daha çok, felsefe tarihinde unutulduğunu öne sürdüğü "Varlığın anlamı nedir?" sorusunu yeniden gündeme taşımalarıyla tanınıyor.

Yazar **Yan Marchand**, felsefe doktoru. Sevdği kent Brest'te yaşıyor. Marchand'a göre bu kentin mimarisi insanlara yaşıyorken ölümü anlama fırsatı sunmaktadır.

Çizer **Matthias Arégui** Strasburg Dekoratif Sanatlar Resimleme Bölümü mezunu. Lyon'da yaşıyor ve küçük güzel böcekler çiziyor.

Çevirmen **Necmiye Alpay**, İstanbul'da yaşıyor. Çevirmenlere yapılan "Yine neler çeviriyorsunuz?" şakasını seviyor.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com
Yayinevi Sertifika No: 10726

Metis Küçük Filozoflar 10

Le Cafard de Martin Heidegger
Yan Marchand
Matthias Arégui

~~Fransızca Basım~~
Le Cafard de Martin Heidegger
Les petits Platons, 2012
© Les petits Platons, Paris

Türkçe Yayın Hakları
© Metis Yayınları, İstanbul, 2012
Birinci Basım: Haziran 2012

Küçük Filozoflar Yayın Kurulu
Savaş Kılıç, Tuncay Birkan,
Müge Sökmen, Semih Sökmen

Orijinal Grafik Tasarım
Yohanna Nguyen

Türkçe Basım Grafik Uygulama
Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No. 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003
Matbaa Sertifika No: 11931

ISBN-13: 978-975-342-871-2

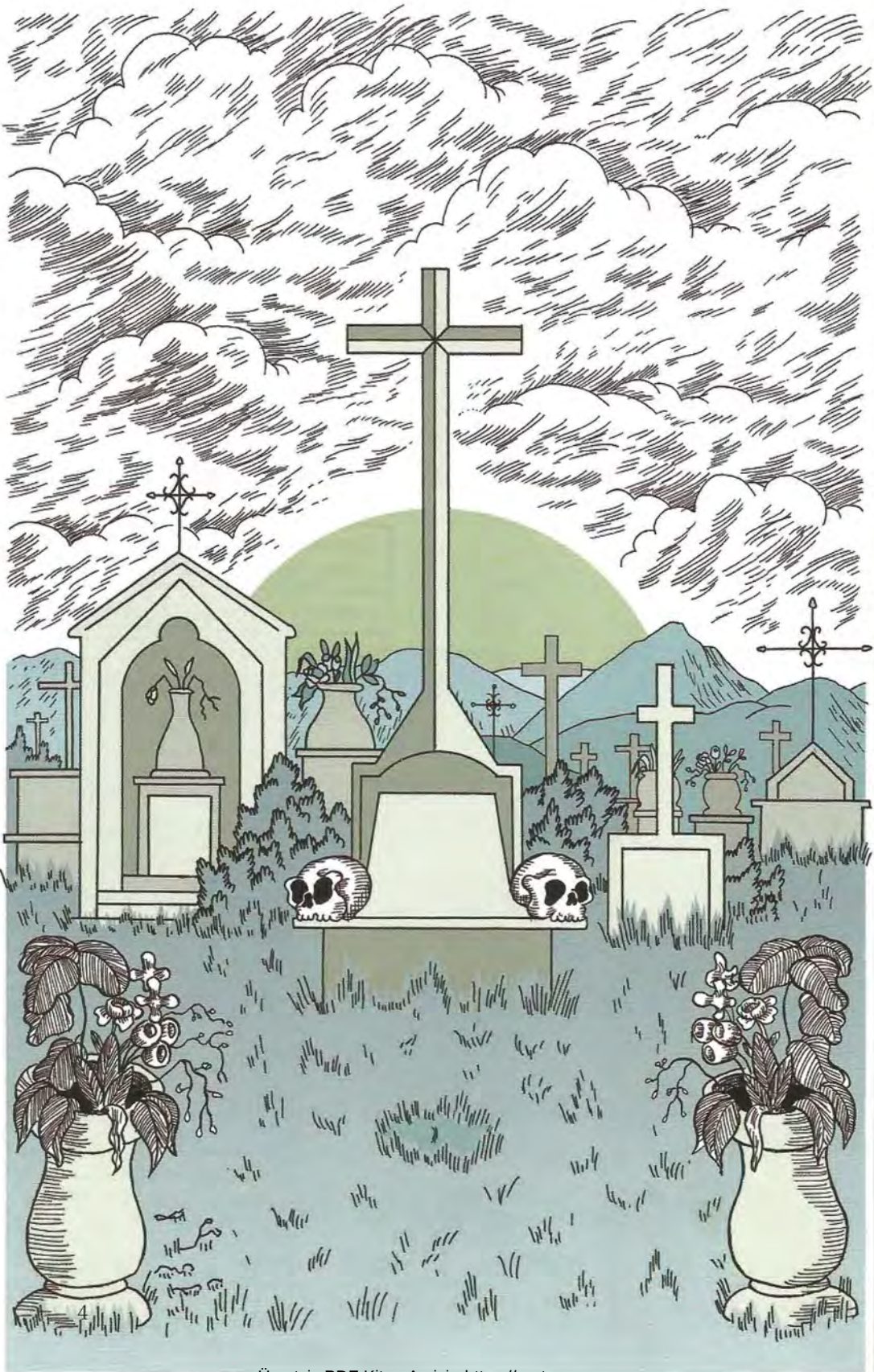
Martin Heidegger'in Böceği

Yazan Yan Marchand

Resimleyen Matthias Arégui

Çeviren Necmiye Alpay

Martin, azap içindeki bir ruh gibi, mezarlıkta kabuğunu sürüklemektedir.

Doğduğundan beri böyledir o. Kendi kendine, dünyada ne yapmakta olduğunu ve özellikle, bir gün öleceğine göre bu dünyaya ne diye atılmış olduğunu sormaktadır. Bir gün yok olacaksa bütün her şeyin neden var olduğunu merak eder. Hatta bütün bu soruları neden sorduğunu da sorar kendi kendine...

Derler ki diğer hayvanlar gibi böceklerin de kendi ölümlerine dair en küçük bir fikirleri yoktur, solup giden çiçekler gibi ölüp giderler.

Ama bizim zavallı Martin hiç öyle değildir!

Gece olup tanıdık nesneler karanlığa gömüldüğünde, her şey sessizliğe bürünüp ağır ve tuhaf bir hal aldığında, odasındaki komodin, yatak ve masa gözden kaybolduğunda, kendini yalnız hisseder... fena halde yalnız.

Böyle zamanlarda iç geçirir:
“İyi ama benim ne işim var burada?”

Daha küçücük bir böcekken, ölüm olasılığı kafasını kurcalıyordu. Yatağının altında canavarlar, olmadık fırtınalar, bir yığın korkutucu şey olduğunu hayal ediyor, başını yorganın altına saklıyor, anne ve babasını çağırıyordu. Sorun çözülüyordu ama, ertesi geceye kadar. Çünkü canavarlar ortadan kaybolrsa da, ölüm olasılığı kaybolmuyordu...

Artık çocuk olmadığından, yorganı başına çekmiyor. Sabahlara kadar uykusuz kalıyor. Sinir tellerinin her biriyle hissediyor ki burada olmak, dünyaya atılmış olmak, çok tuhaf bir serüven.

Artık korkmuyor, kaygı duyuyor.

Çok zor geçen bir gecenin ardından, bir kış sabahı Martin mezarlıkta yol almaktadır. Tanıdığı bir salyangozun da oradan geçeceği tutar:

“Ne bu halin Martin! Başına bir felaket mi geldi?”

“Felaketlerin en kötüsü, sevgili Epikür: Doğdum ve öleceğim.”

“Yahu sen hiç değişmeyeceksin! Durmadan aynı şeyleri geveleyeceğine, gel benim gibi kendi yolunu çiz!”

“Kaygısız olmayı, senin gibi yaşamayı ne çok isterdim, bilemezsin, sevgili dostum.”

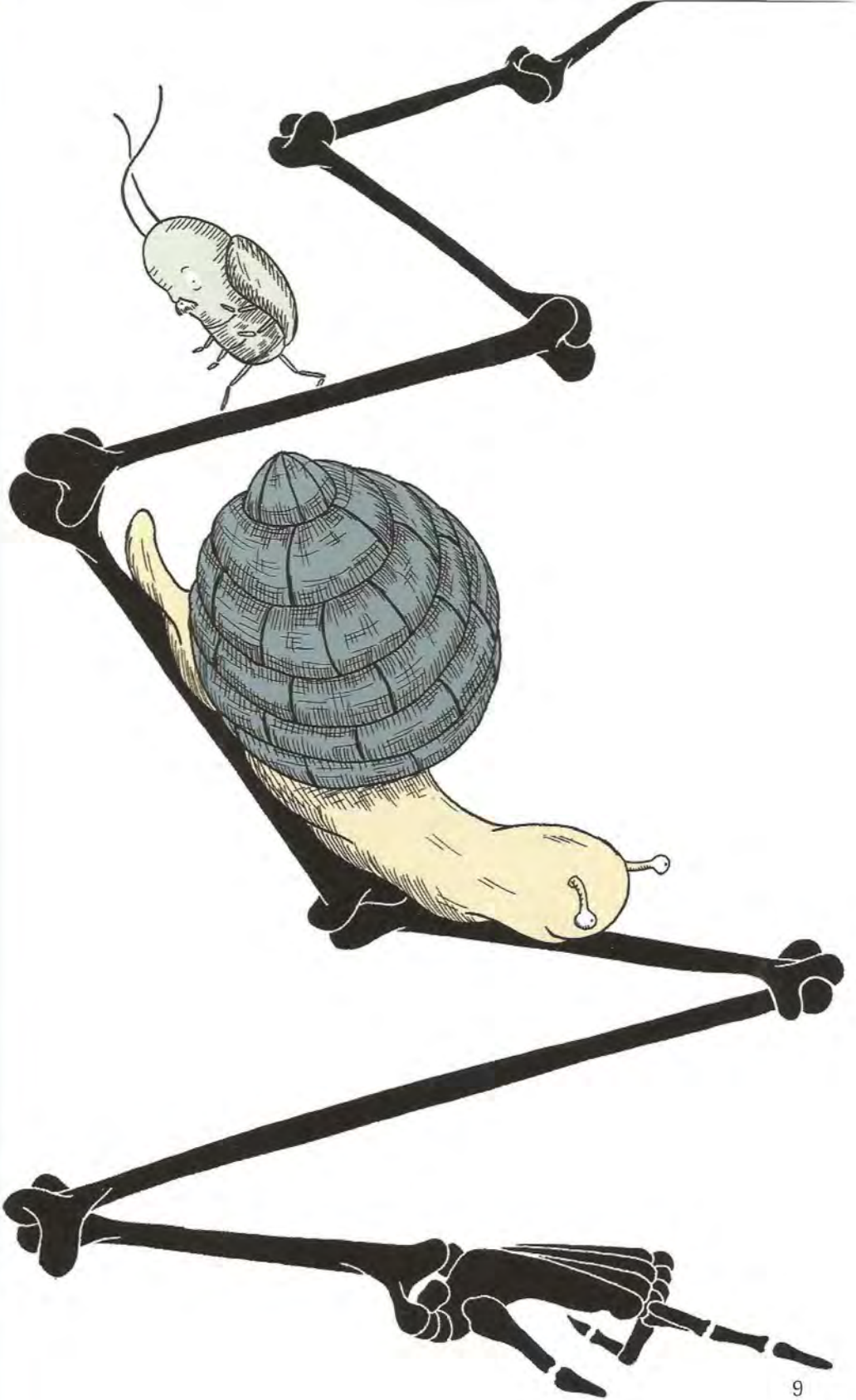
“Bundan kolay ne var? Hayatta olduğumuz sürece ölüm bizi ilgilendirmez, öldüğümüzdeyse artık burada olmayacağımızdan, üzüntüsünü de çekmeyiz.

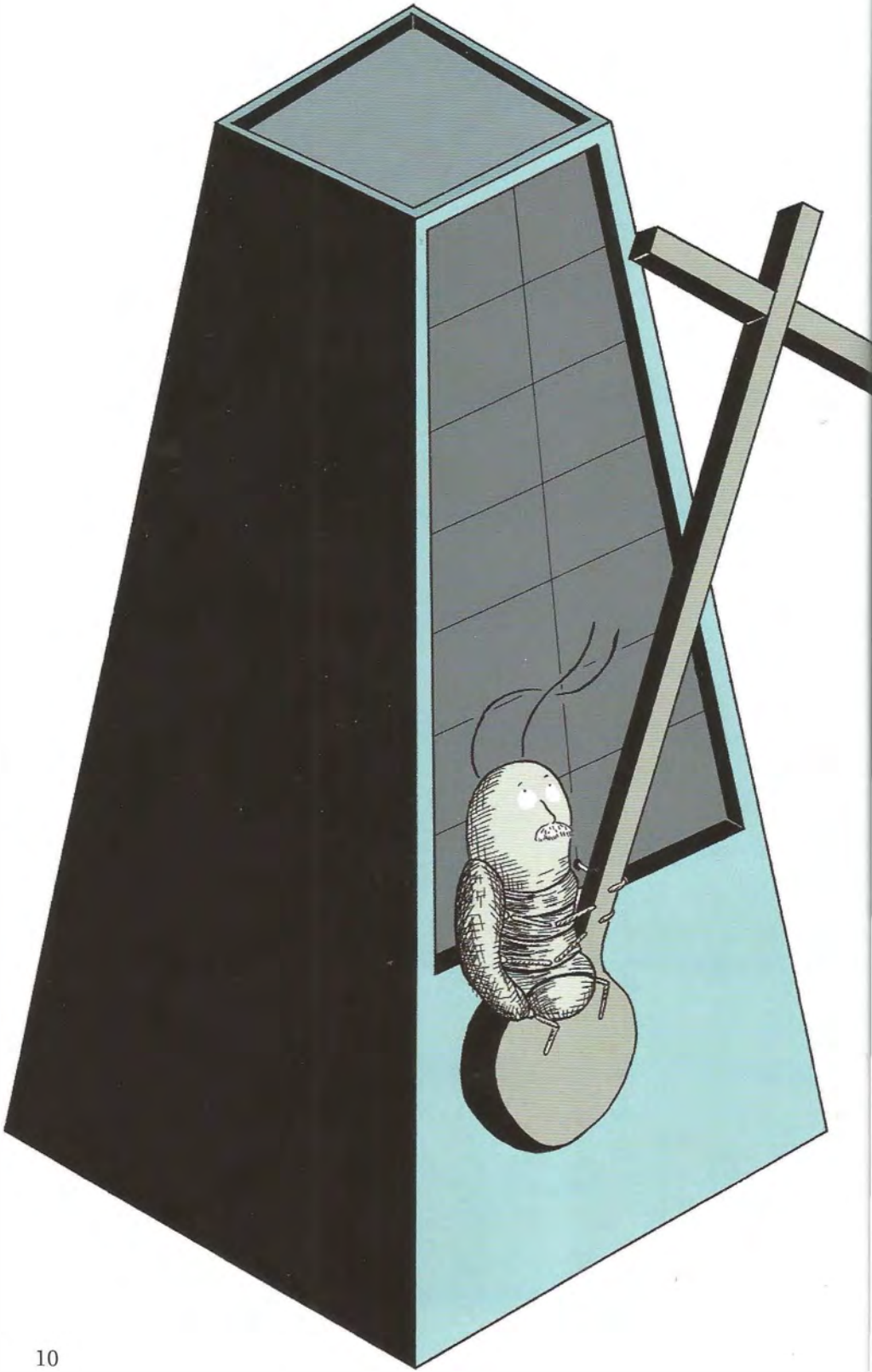
Böyle tasalanmanın anlamı yok, herkes bir gün ölecek!”

“Ölüm bizi ilgilendirmez! Herkes bir gün ölecek!

Biliyorum, bu nakaratı bana daha önce de söylemiştin. Ama ölümü gerçekten düşünseydin böyle demezdin,” diye inler Martin.

“Ölüm deme bana, iyi bilirim ben onu! İnan ki az kadavra görmedim. Yeğenlerimden biri son nefesini bir kavanozun içinde verdi, bir diğeri kaynar suyun içinde; kaç akrabam gazla boğuldu, yakıldı; kaç çekirgelere, kuşlara yem oldu... Hatta yarım düzine kardeşimi erimiş sarımsaklı tereyağında yüzerken gördüm! Bizim ailede cenaze kıtlığı yoktur! Dolayısıyla, sana bir kez daha söylüyorum: Günü gelir, ÖLÜNÜR, dert etmemek lazım!”

“Günü gelir, ÖLÜNÜR, Günü gelir, ÖLÜNÜR!” diye bağırır Martin, “Ölecek olan, BİRİ değil, benim! ‘Bir gün’ de değil, belki yarın, belki hemen. İkimiz de öleceğiz. Şimdi seninle konuşurken, ikimiz de bir biçimde ölüme doğru ilerliyoruz. Ben sana ayakkabılarımızın tabanında ya da salyangoz kıracağında bulduğumuz kadvralardan söz etmiyorum: O başkalarının ölümüdür. Sana sözünü ettiğim er geç içimizden birini bulacak olan ölüm de değil. Bizi gece gündüz içten içe kemiren, her an hissettiğimiz ölümden söz ediyorum.”

“Hadi ama Martin,” der, kendisini tuhaf bir biçimde ezilmiş hissedene Epikür, “ölüm dediğin bir hiçtir!”

“Hiç mi? Ama kendi kendime böyle söylemek beni yatıştırmıyor, çünkü belki de ‘hiç’ olan, varoluşun kendisidir, anlıyor musun?”

“Eh... elbette, ama ben senin gibi düşünmek istemiyorum,” der Epikür, başını kabuğunun içine çekerek.

“Ben gencim! Daha önümde uzun bir hayat var...”

“Halbuki her salyangoz daha doğar doğmaz, ölebilecek kadar yaşlıdır. Çoğu kişi bunu unutuyor ve ‘ÖLÜNÜR,’ diyor. Ama bu, ileriye doğru kaçıştır. ‘ÖLÜNÜR’: Ölen kişi ben de olabilirim, bir başkası da... hiç kimse olmayabilir de. Ancak, ölüm erimiş, senin kabuğuna, benim kabuğuma, insanların tenine, ölümlü olduğunu bilen herkesin varlığına karışmış. Ne kadar tuhaf varlıklarız biz Epikür! Buradayız, varız, ama biliyoruz ki bunun bir sonu olacak.”

“Bu dediklerini bir daha duymak istemiyorum!” der ağlamaklı bir sesle Epikür, bütün bütün kabuğunun içine çekilirken.

Martin başı önde bu iç karartıcı gezintisine devam eder: “İyi ama ben ne biçim bir varlığım?” diye mırıldanır. Aniden hafif bir sesin, “Buradayım!” dediğini işitir.

Şaşıran Martin, etrafına bakar. Bir mezarın üzerine oturmuş küçük bir kız gördüğünü sanır, ama yaklaştığında bunun oraya atılmış pilli bir bebek olduğunu fark eder. Çocuklar onu orada unutmuş olmalı. Nemli hava pillerde kısa devre yapmış galiba, çünkü oyuncak kısıp kısıp yineliyor: “Buradayım... crrr... Buradayım... crrr...”

Böcek bu durumu çok eğlenceli bulur, çünkü mekanik nesne de tıpkı kendisi gibi “Buradayım” diyebilmektedir. Yine de, oyuncak bebeğin dünyaya geldiğini ve var olduğunu düşünmemektedir.

“Kimim ben,” diye düşünür Martin, “bu şeyle karşılaştırıldığında? Ben de onun gibi ‘Buradayım’ diyebilirim. Oysa arada büyük bir fark olduğunu hissediyorum. Oyuncak ‘Buradayım’ dediği zaman gürültü çıkarıyor, sözcük kullanıyor, ama konuşmuyor! Orada olduğunu da, yok olacağını da bilmiyor. Bilseydi, ırmağın dibinde çürümeyi bekleyen demir parçası gibi durmazdı orada öyle! Mezara dokunuyor ama, dokunduğunu bilmiyor.”

“Ben ise orada bir mezar olduğunu, mezarın ne işe yaradığını ve kim tarafından yapıldığını biliyorum. Var olmak budur: Şu mezar taşı ya da oyuncak bebek gibi yalnızca dünyada olmak değil, dünyaya ve başkalarına açık olmak, ortak bir ambiyansa katılmak... Ama ne yazık ki bu bile burada ne işim olduğunu söylemiyor bana.”

İçindeki sıkıntının kabardığını hissederek. Sonunda kendi kendisine dünyanın neden var olduğunu sormaya kadar vardırır işi. O an var olan her şey gözlerinin önünde birbirine karışır ve anlamını yitirir: Mezarlık, gökyüzü, ağaçlar, kendisi, her şey tiksindirici bir hal alır. Umutsuz bir böcek olarak çekip giderken, mezarlığın dip taraflarında, gül ağaçlarının yanındaki bir mezar taşının önünde diz çökmüş bir kadınla karşılaşır.

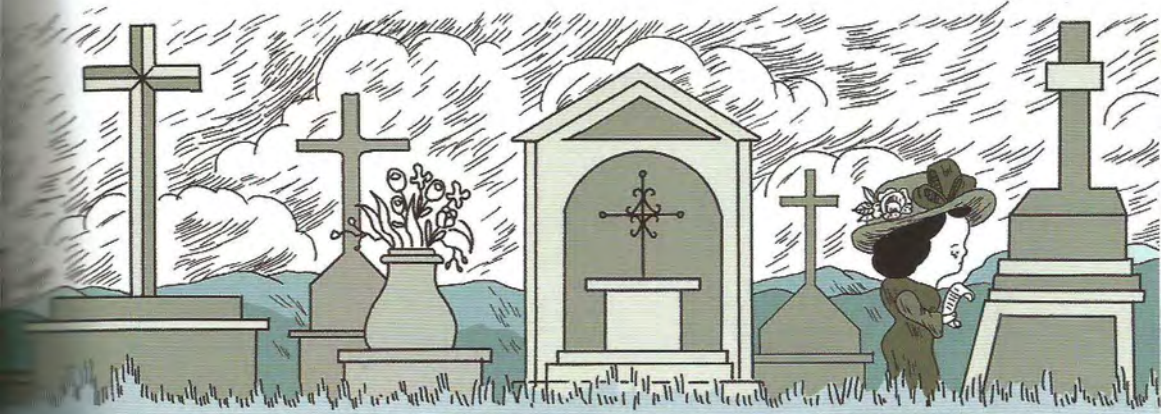

Kadıncağz “Gitti dağ gibi adam, gitti!” deyip durmaktadır. Durumu ilginç bulan böcek kendi kendine, “İşe bak... Demek uzun boyluydu. Biraz tabut kemireyim de kendime geleyim!” der.

Kadın, kocasının anısına bir şiir okumaya başlar:
“*Ey mutlu Yunanistan! Tanrıların diyarı...*”

Böcek ön ayaklarını ovuşturur:

“Okumuş biriydi herhalde kocası! Bilginlerin tadı hep hafif şekerli olur, hiç fena değildir hani, dersin ki bonbon şekeri, hem de gayet yumuşak! Birinci sınıf kadavra. Midemi doldurayım da kafam boşalsın biraz!”

Martin toprağın basıncıyla dökülmüş olan tabutun içine sızar. Ne büyük düşkünlüğü! Adam uzun boylu filan değil, hatta hayli kısadır. Ancak biraz göbeklidir. Eti tam yenecek kıvamda gibi. Saten örtüsünün içine uzanmış ölüyü inceleyen böcek birden bir inilti koyuverir:

“Benim sonumun da böyle olacağını düşündükçe, içim daralıyor!”

“Vallahi,” der bir ses, “böceklerin bu kadar gürültü yaptığını bilsem, ‘Beni gömmeyin, yakın,’ derdim. Siz böceklerin konuşmaması gerekirdi, hiç değilse benden fazla konuşmamanız...”

Ölülerin, konuşma alışkanlıklarını bir süreliğine koruduklarını bilmeyen yoktur.

“Rahatsız ettiğim için özür dilerim, sessiz olacağım,” yanıtını verir Martin, sesi hep çatlak çıkmaktadır.

“Her neyse,” diye homurdanır kadavra. “Ne oldu size, burnunuzu çekiyorsunuz? Böcekler ve kurtlar genellikle buraya gelirken şarkı söylerler, ziyafete giden ağustosböcekleri gibi. Yoksa beni ağzınıza layık bulmadınız mı?”

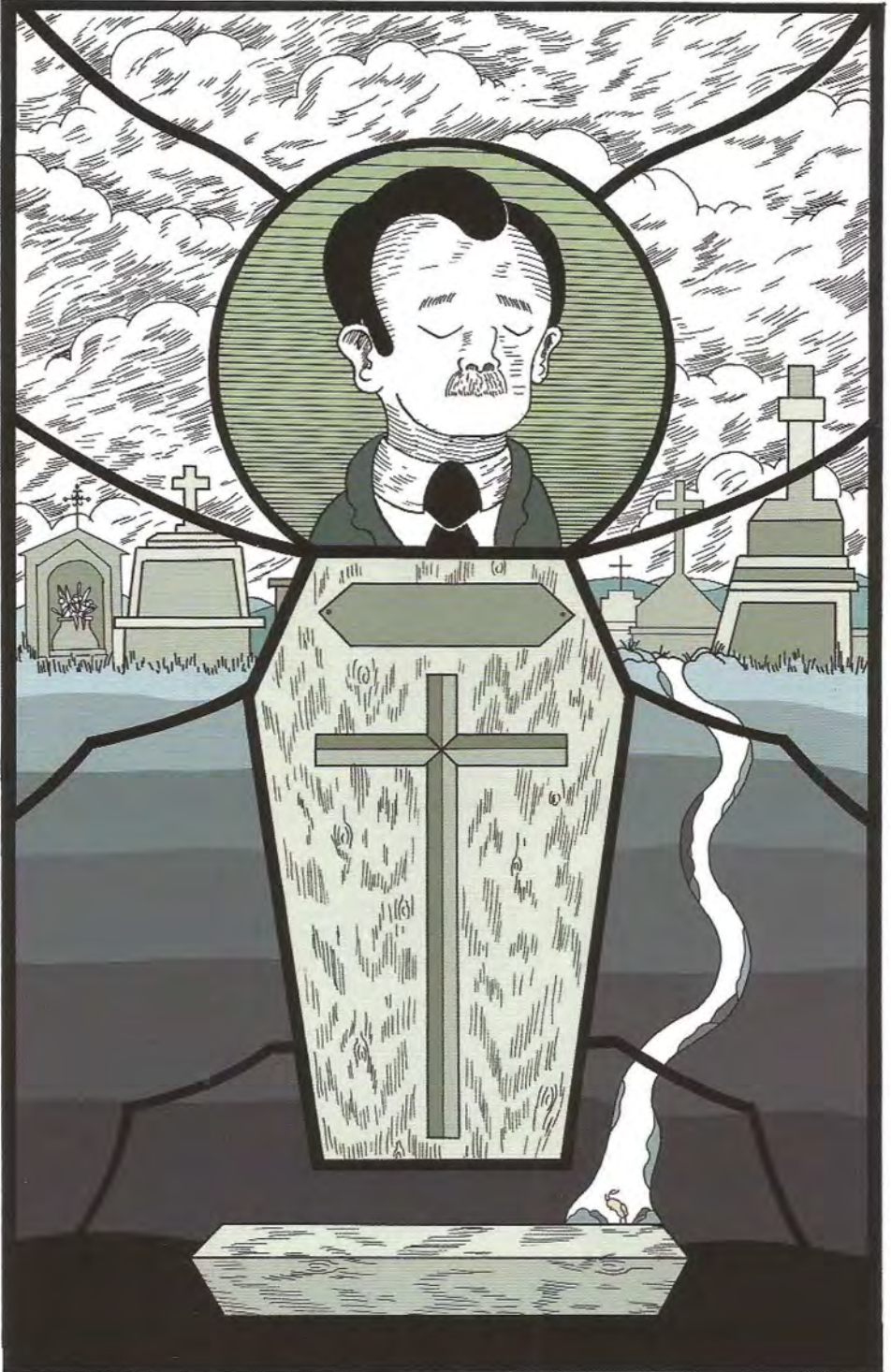
“İlginiz için teşekkür ederim ama, pek bir şey yemeyeceğim.”

“Sızlananları hiç sevmem, sofrada böyle şey istemem! Söyleyin, belki bir yardımım dokunur. Ölüler bilgelikten nasipsiz, anlayışsız değildir, ne de olsa düşünmeye bol bol vakitleri oluyor.”

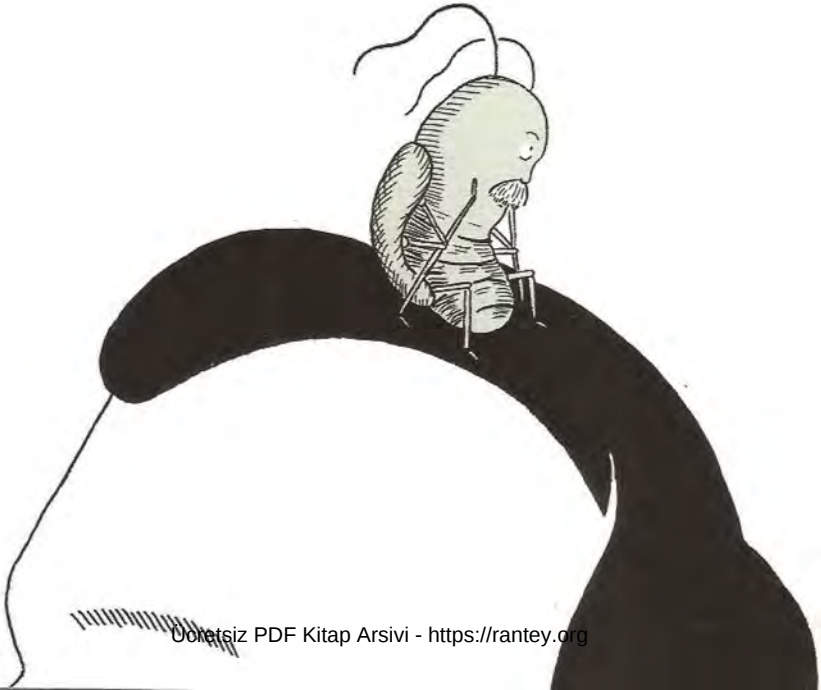
“Benim derdime çare bulabileceğinizi hiç sanmıyorum, çünkü belaların en büyüğü benim başıma geldi. Öleceğim ben. Neden var olduğumu gerçekten anlayamıyorum.”

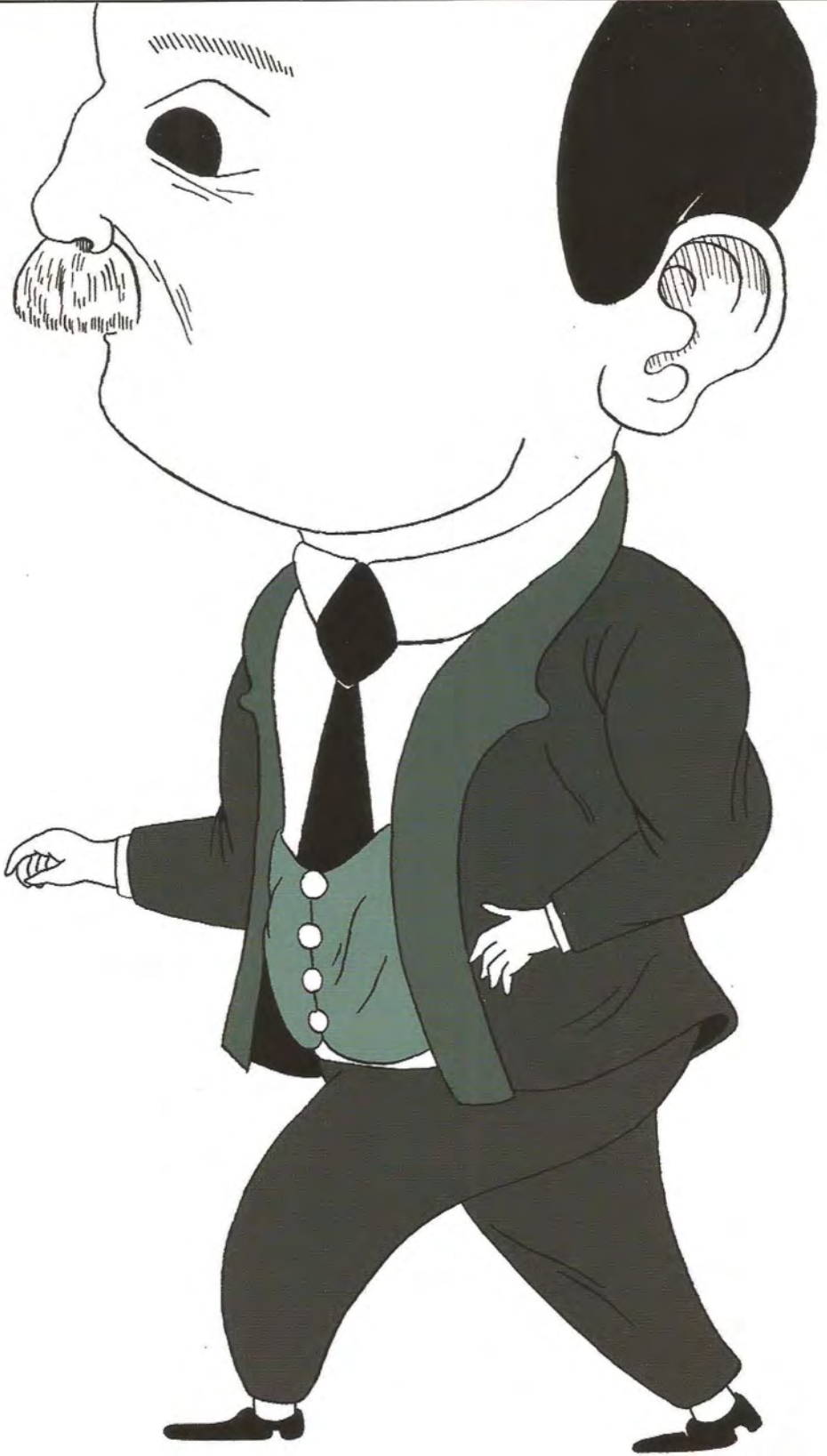
“Bu sorular için benden iyisini bulamazdınız!

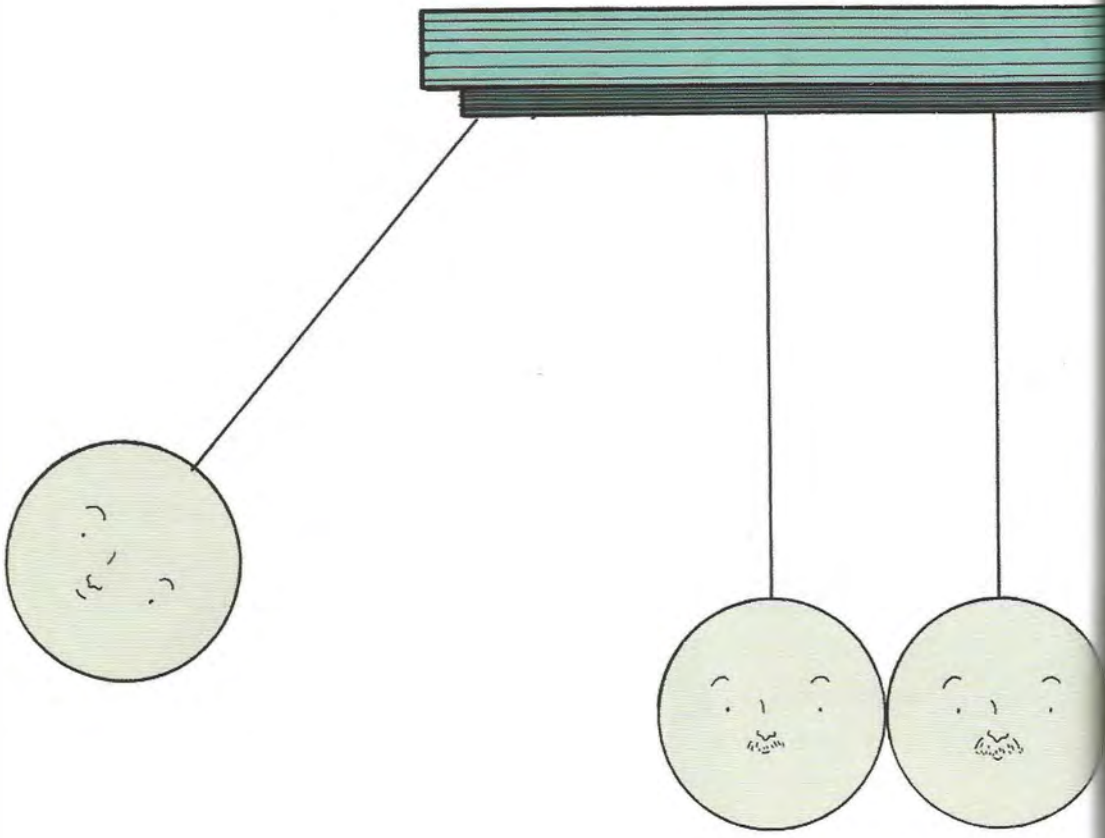
Çok şanslısınız: Bu konuda zirve sayılırım ben, ulu bir dağ hatta.”

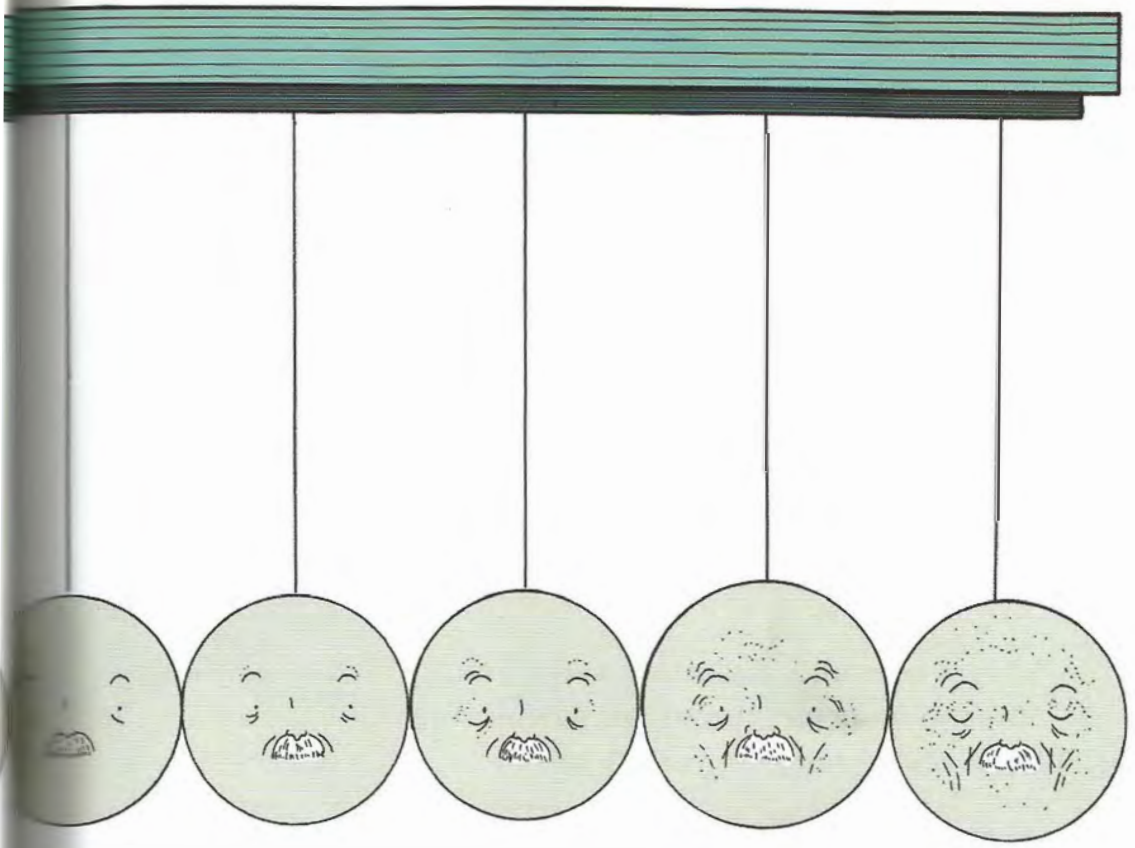
Böcek, kendini dağ zanneden ufak bedene bakar:
“Peki hangi dağla konuşmak onuruna erişiyorum acaba?”
“Ben Heidegger'im,” der. “Hay-de-ger,” diye tane tane söyler. “Eminim benden söz edildiğini duymuşsunuzdur. Filozof... Profesör... *Varlık ve Zaman*'ın yazarı...”
“*Darlık Ne Zaman* mı? Hiç duymadım... Her durumda ben karşıma çıkanı, her kim olursa olsun, derdime çare bulmaya çağırırım.”
“Çare mi? Ne diye çare bulunsun ki? Ölmek şahane bir haber değil mi? Öldüğünüzde yapayalnız kalacaksınız. Sizi teselli etmek için elinizi tutacak olan kişi bile bu en kişisel deneyimi paylaşmayacak. Son anda, yalnızlığınız inanılmaz dereceye çıkacak! Hissediyor musunuz bunu? Şaşırtıcı değil mi? Ölümümü içtenlikle düşündüğüm zaman, diğerlerininkini değil, kendi ölümümü düşündüğümde, içimde, ta en derinlerde eşsiz bir varlık olduğumu hissedirim... Hiç kimse BENİM yerime ölemez.”
“Bunun neresi iyi haber anlayamadım.”

“Tabutuma bakın,” diye yeniden söze başladı Heidegger, “tabutum tabut olarak kalmaya mahkûm, kendi kullanım tarzına sıkışmış kalmış. Eskidiğinin bilincinde olmadığından, cesede ev olsun diye yapılmış bir tabuttan başka bir şey olmaya çalışmaz, olduğu gibi kalır. Daha yapıldığı anda bitmiştir o. Ama siz, siz var oldukça hiçbir zaman bitmiş olmayacaksınız. Sizi ancak ölüm tamamlayabilir. Tıpkı olgunlaşmayı bekleyen meyveler gibisiniz. Bu nedenledir ki hep birtakım planlar yapmakla meşgulsünüz, çünkü varoluşun ölümden başka bir sonu yoktur. Ama o arada... yaşamak gerekmektedir. Bizler kaygılanmak için varız. Yapmam gerekenin ne olduğunu bilmiyorum: Yalnızca yapacak şeylerim olduğunu hissediyorum. Ne olduğumu bilmiyorum: Ama bir şey olacağını hissediyorum.”

“İyi ama, ne olmaktan söz ediyorsunuz?”

“Olmaktan, başlı başına ‘olmak’tan. Kurulacak bir varoluşunuz var. Ve bu varoluş komşunuzunki değil, sizinki. Kimse size bunu nasıl kuracağınızı söylemeyecektir.”

Böceğin kabuğu titrer. Birden, kendi minik kişiliğinin tüm ağırlığını hissetmiştir. Hayatında ilk kez, gömüleceği günü değil, ölüme doğru yürürken yapabileceklerini düşünmektedir. İç bulantısının ardından şimdi de bir başdönmesi hisseder. Demek buymuş gerçek daralma! Ölmekten çok, kendi yaşamının kenarından geçip gitmek.

“KENDİ hayatımı yaşamakta kararlıyım,” der Martin,
“ama bu bana ne yapmak gerektiğini söylemiyor.
Gösterebileceğiniz bir yol yok mu?”

Soruyu sorup susar. Kadavranın kıvrımlarından gelen
bir çağrı işitir gibi olmuştur.

“Bir çağrı duydum! Ama konuşan kim?”

“Ömrümü ona bir ad vermeye çalışmakla geçirdim ama,
hep dilimin ucunda kaldı o ad,” diye yanıtlar Heidegger.
Martin kafasını merhumun ağzından içeri sokar.

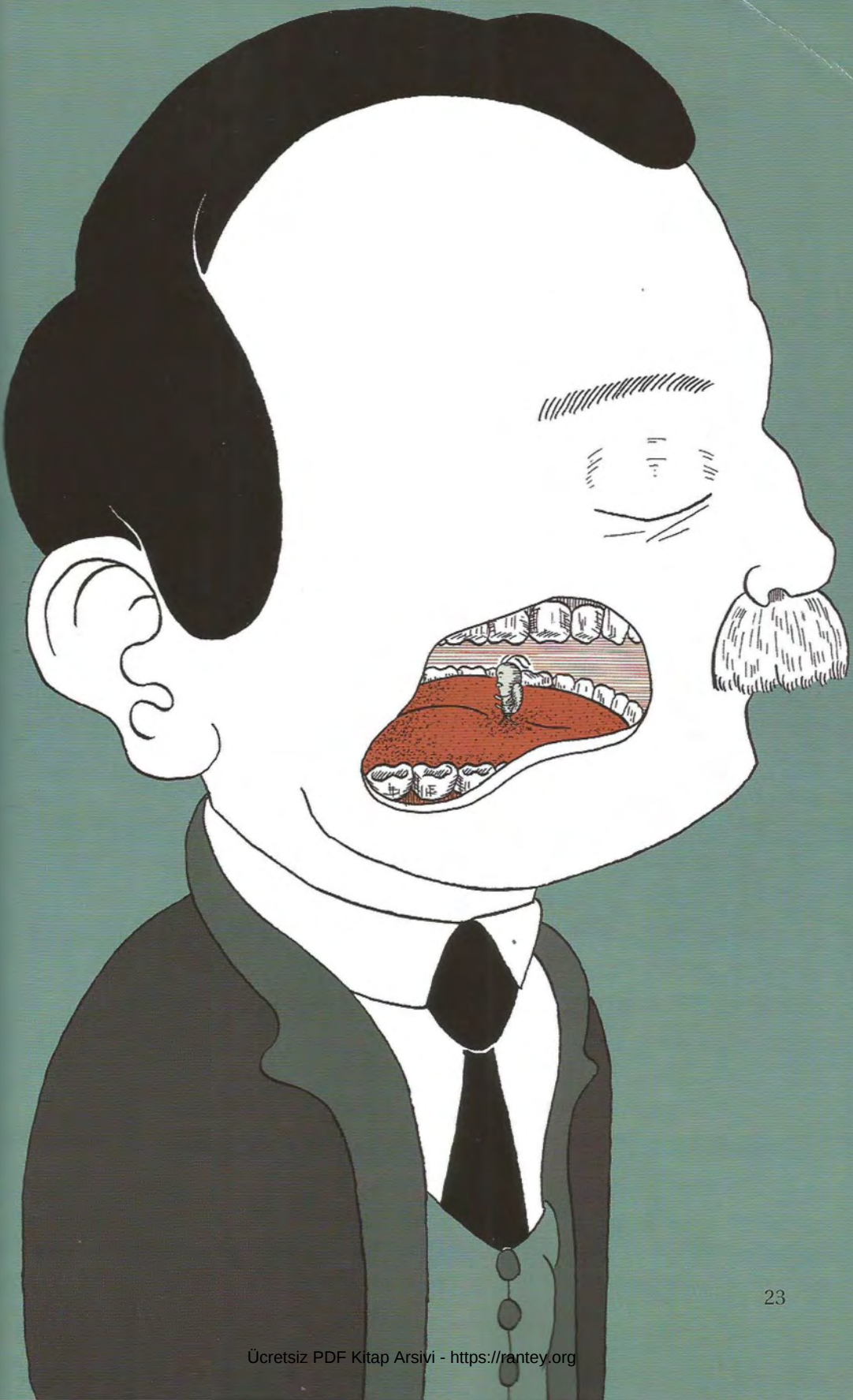
“Hiçbir şey görmüyorum!”

“Fözün geliji öyle dedüm.”

“Girip bakmayı çok istiyorum, öylesine tuhaftı ki işittiğim
şey. Ne tarafa gitmem gerekiyor?”

“Hiçbir tarafa,” der Heidegger.

Ancak Martin, merhumun yanıtını dinlememiştir,
meraktan dişlerin arasından geçer. Peki ama gerçekten
bir çağrı mıydı o? Bunu söyleyebilecek durumda değildir,
çünkü düşündüğünde, işittiği bir ses değildir hatırladığı,
daha çok bir izlenimdir söz konusu olan, sessiz bir tür
davettir.

Yemek borusundan aşığı inerken bir karıncayla karşılaşıır. Karınca, omzunda bir saman parçası, gayet sakin görünmektedir.

“Beni çağırın sen misin?” diye sorar Martin.

“Yo, ben bir şey demedim. Peki sen ne yapıyorsun buralarda?”

“Ne bileyim, biri ya da bir şey var mı diye bakıyorum, bunun için biraz geziyorum. Yolda bir şeyler de yiyeceğim, belki başparmakta. Burası güzel bir yer,” der Martin etrafına bakarak, “çok güzel bir boğaz.”

“Hayal kurmak için daha iyisi BULUNAMAZ. Burada kendi yerimdeyim.”

Martin’in keyfi yerine gelmiştir. Karınca, ait olduğı yerde bulunduğunu hissetmektedir!

“Nasıl beceriyor acaba?” der Martin içinden, kendisi hep hiçbir yere ait olmadığı hissini taşıyor oysa.

“Nasıl da memnun görünüyorsun...”

“Karınca dediğın hayatından ne kadar memnun olabilirse o kadar. İşçiyim ben: Sabah kalkarım, toplanım, tünel kazarım, topluluğuma faydalıyım. Bu arada asker karıncalar madenleri korur, Kraliçe ise yönetir ve askerlerle işçileri yumurtlar. Ben başkaları için faydalıyım, diğer karıncalar benim için faydalı, daha ne olsun? Tam bir zincir. Siz böceklerde böyle değil mi?”

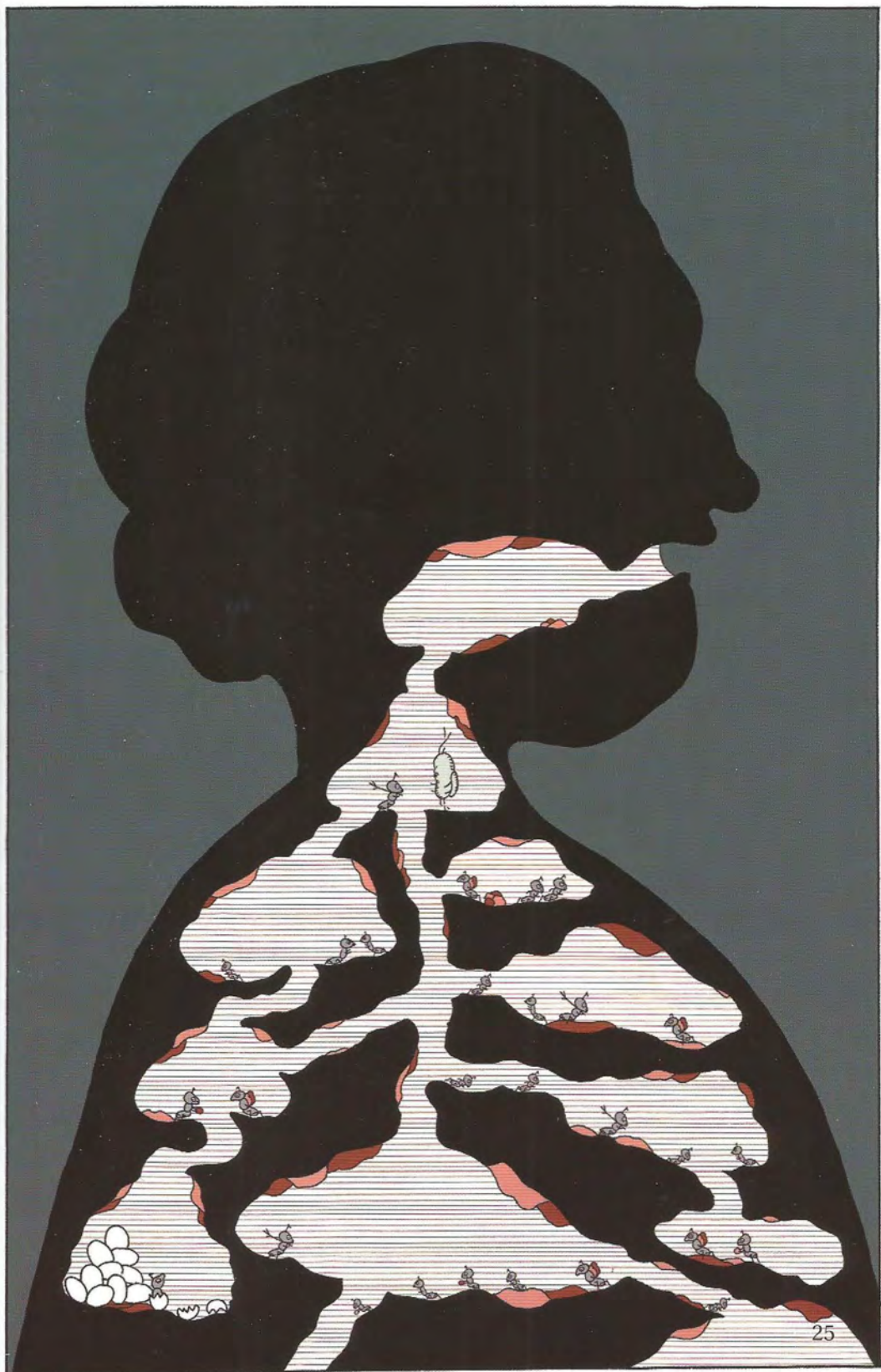
“Ah hayır, bizler daha çok yalnız takılan bir türüz.

Bir topluluğumuz varsa da herkes yalnız kendi kabuğunun derdindedir.”

Martin, karınca olmak çok hoş bir şey olmalı diye düşünür.

“Senin toplulukta bana iş bulunmaz mı, ne dersin?” diye sorar.

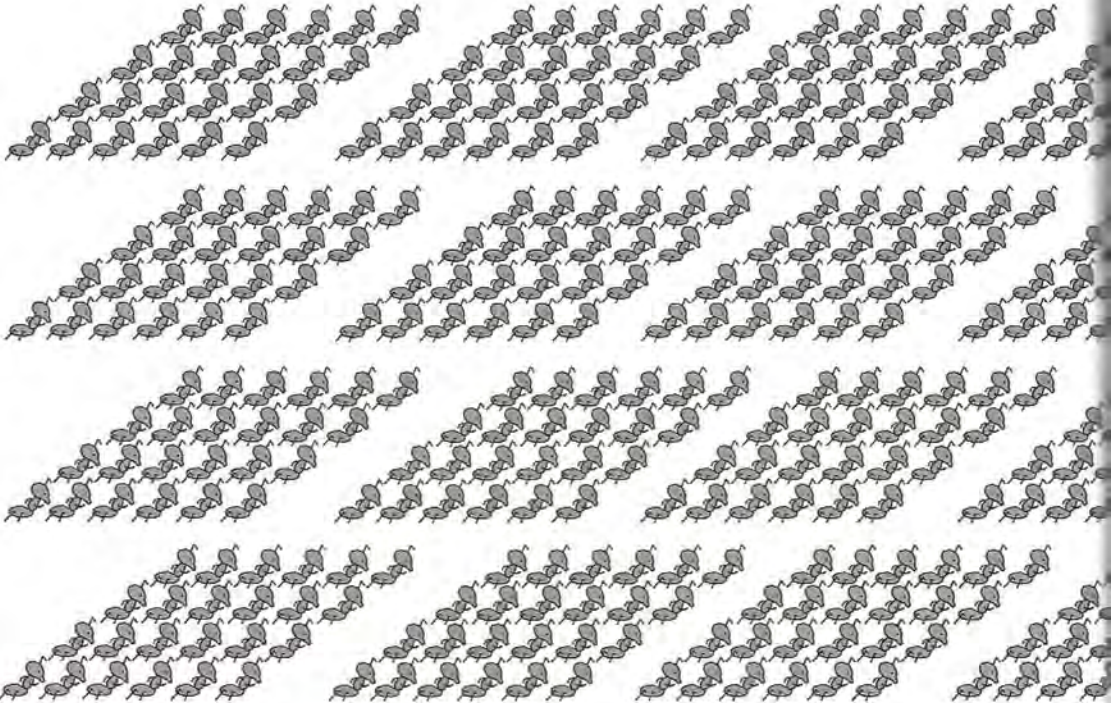
“Kraliçeyle konuşmak lazım. Gel benimle, yeni ayaklara her zaman ihtiyaç var.”

Martin işçi karıncanın peşinden gider: Önce bir, iki, üç karıncayla karşılaşır, sonra kendini bir karınca kalabalığının ortasında bulur. Burası bir meydan olmalı. Ama ne kargaşa! Dereden tepeden KONUŞULUYOR, merak GÖSTERİLİYOR, soru SORULUYOR ama yanındakinin verdiği yanıt KULAK ASILMIYOR. Birbirlerine dünyadan, oradan, buradan, her yerden, hiçbir yerden haberler VERİLİYOR, besin sorunlarından, namuslu karıncaların kırıntılarını çalmaya gelen yabancılardan SÖZ EDİLİYOR, en çok kırmızı karıncalardan bahis AÇILIYOR ve her sokakta şu söz MIRILDANILIYOR: “Nefret ediyorum onlardan, her yerde onlar var!”

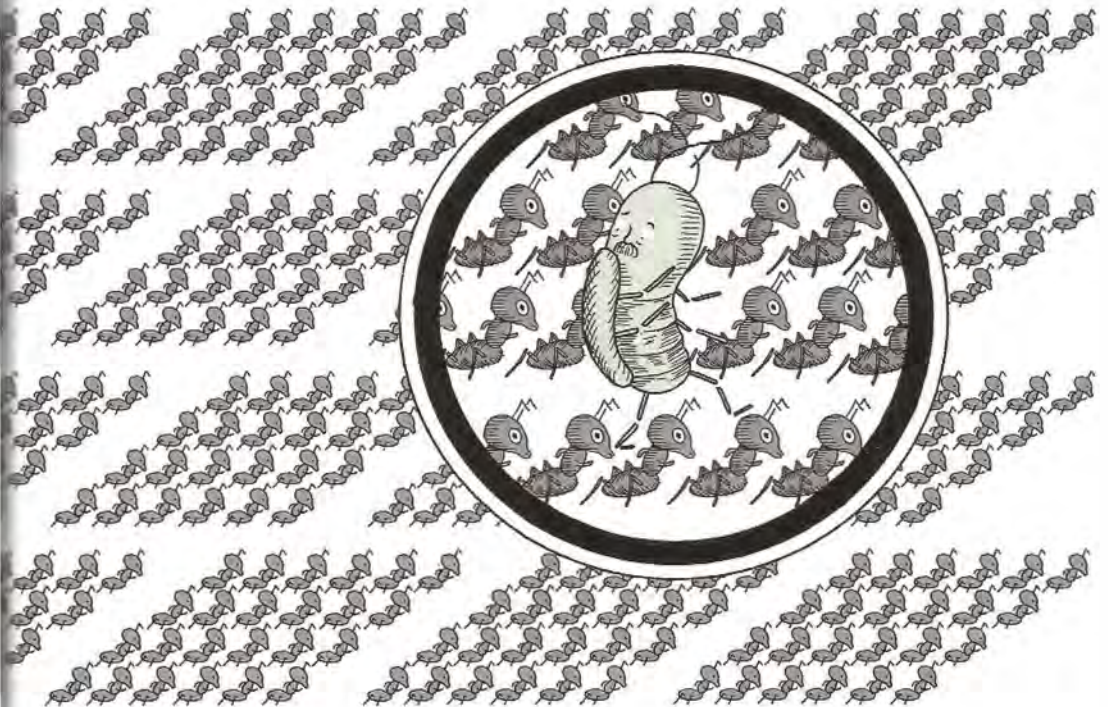
Ve birden SUSULUYOR.

“Kraliçe konuşacak,” diye fısıldıyor Martin’in kılavuzu. Çok esmer, başında samandan yapılmış bir taç bulunan bir karınca, bir ülser çentiğine kurulmuş olan balkonda boy gösteriyor.

“İşte Kraliçemiz!” diye coşar tüm karıncalar. “Başımızın tacı, gözümüzün nuru!”

Herkes sıraya girer ve Martin, ayaklarına kimse basmasın diye harekete ayak uydurmaya karar verir. Bir sol, bir sağ... sol, sağ, sol... Kendini bir yürüyüş kolunda hizaya girmiş halde bulur. Dikkat çekme korkusuyla, ama aynı zamanda diğerlerinin arasında kendini iyi hissettiği için, hizadan çıkmaya cesaret edemez. Hep birlikte yürüyen ve “Yaşasın Kraliçe!” diye haykıran bu küçük halk Martin’i heyecanla titretir. Çok neşelenir ve varoluşuna nihayet bir amaç bulduğunu düşünür: Sırf herkesle aynı anda sallanmak için o da kara bir karınca olmak istemektedir.

Tam bir sessizlik vardır. Kraliçe deli gibi bağırmaya başlar! Ne enerji ama! Martin'in merakı uyanmıştır.

“Bir düşmanımız var,” diye başlar Kraliçe, ayaklarını kornişe vura vura. “Herkesçe BİLİNİYOR bu! Eskiden açlıktan ÖLÜNÜYORDU, başımızı öne eğmek zorunda kalırdık, ama şimdi, başımızdaki felaketin sorumlularını biliyoruz: Kırmızı karıncalar! Onlar hakkında SÖYLENENLERİ herkes biliyor, yine de hakikate ULAŞILMIŞ değil! Özellikle de onların her yere yayıldıkları ve bize zarar vermeye çalıştıkları SÖYLENİYOR. Peki ama, Heidegger'in cesedi kimin? Onların mı, bizim mi?”

Ve tüm karıncalar Kraliçe'yi alkışlayıp tezahürat yapar. Herkes onun haklı olduğunu söylemektedir: Kırmızı karıncalarla ilgili bütün bunlar elbette DUYULMUŞTUR.

“Var gücümüzle onları geri püskürtmeye çalışmalıyız!” diye bağırır Kraliçe, daha da coşmuş, gözleri neredeyse yuvalarından fırlayacak bir halde. “En küçük ot parçasına varıncaya kadar, neyimiz var neyimiz yok, hepsi vatanın hizmetinde olmalı! Diğer karıncaların eti bizim için askerlerimizin tayınından başka bir şey değildir! İşçilerimiz savaş aletleri tasarlayarak vatana hizmet ediyorlarsa, ben de çocuk değil, vatansever doğurarak hizmet ediyorum vatana: Aşağı türlerden böceklerle tutsak düşmek istemiyorsak, tek yumruk OLUNMASI ZORUNLUDUR!”

Kraliçe birden susar ve balkonundan Martin'i işaret eder:
"Fakat ne görüyorum... Bir misafir! Senin ne işin var burada?"

"Eh... sizi dinliyorum. Sizler için çalışmayı çok isterim!"

"Hmm... Söyle bakalım kırmızı karıncalar hakkında ne düşünüyorsun?"

"Herkesin düşündüğünü!"

Ve tüm karıncalar alkışlamaya başlar!

"Böceklerin ne kadar akıllı olduğu BİLİNİR! Onlar bile bizimle aynı fikirde! Kırmızılara ölüm!" diye haykırır Kraliçe. Martin kalabalığın hareketine kapıldığını hisseder. Akıllı kabul edilmekten memnundur. Akıllı olmakla diğerlerinin duymak istediğini söylemek aynı şey olduğundan, şöyle bağırmaya başlar. "Kahrolsun kırmızı karıncalar! Yaşasın esmer kabuklular!"

Gerçek bir zafer kazanmıştır.

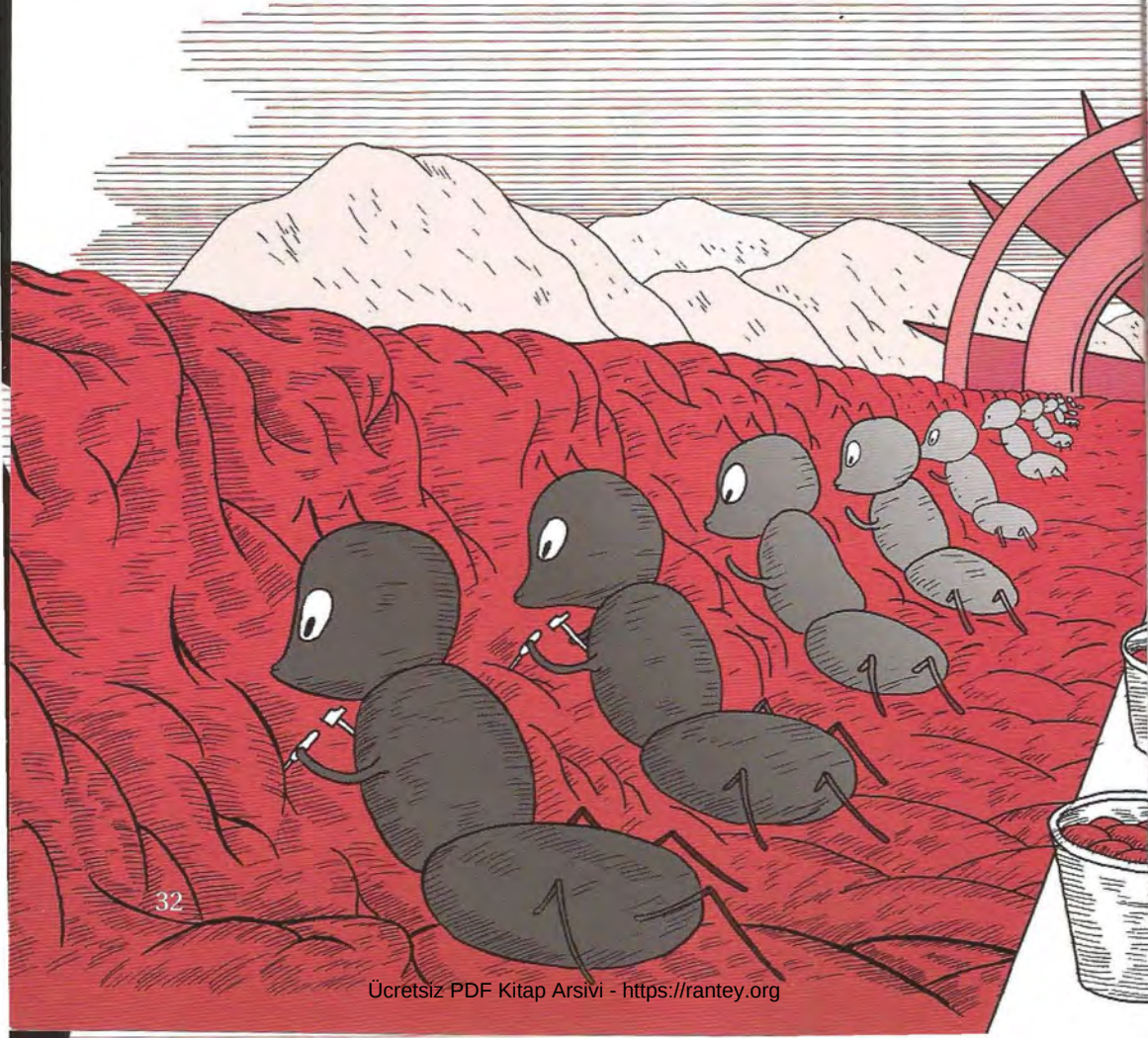
Bu durumda, yaranmak için biraz daha ileri gider.

"Kırmızı karıncalar özverili değil ve bunun gibi daha nice kusurları var," der, "en azından, SÖYLENEN budur."

Yeni bir müttefiki konuk etmekten büyük haz duyan Kraliçe, ona Büyük Düzenek'te bir görev verilmesini emreder. Tek vatan, tek halk, tek iş, tek ödül!

Martin duyduğu zevkle kendinden geçmiştir! Dünyada nihayet kendine yer bulmuştur. Artık ne olması gerektiğini biliyor: Karınca. Ne işi olduğunu da biliyor: Karınca yuvasına hizmet etmek. Ve belki de hayatında ilk kez başkalarıyla birlikte bağırıp elini onlara uzatırken, eğlendiğini hisseder. Kalabalığa katılmak, kendini faydalı hissetmek, her şeyi unutup kaygıyla içinin daraldığını hissetmemek ne kadar güzel!

Martin mest olmuştur. Büyük Düzenek'e götürürler onu. Nasıl da sabırsızlıkla koşar! Büyük Düzenek'in ne olduğunu merak etmektedir. Aşağılarda mide özsuları, fokur fokur kaynayıp seller gibi akmaktadır. Yüzeyde, ölünün hazmetmeye vakit bulamadığı bazı besinler yüzmektedir hâlâ. Hoş sayılabilecek bir yerdir burası. Hava güzeldir. Gelgelelim, ileriye doğru gittikçe, gürültü gitgide artarak kulakları sağır edecek bir hale gelir: Ayakların vurmasından, kabukların birbirine çarpmasından, kıtır kıtır kesen çeneklerden çıkan seslerdir bunlar. Koca bir karınca alayı canla başla çalışmaktadır! Tıpkı dev bir canavarın karnı gibi guruldayan gerçek bir fabrika kurulmuştur burada.

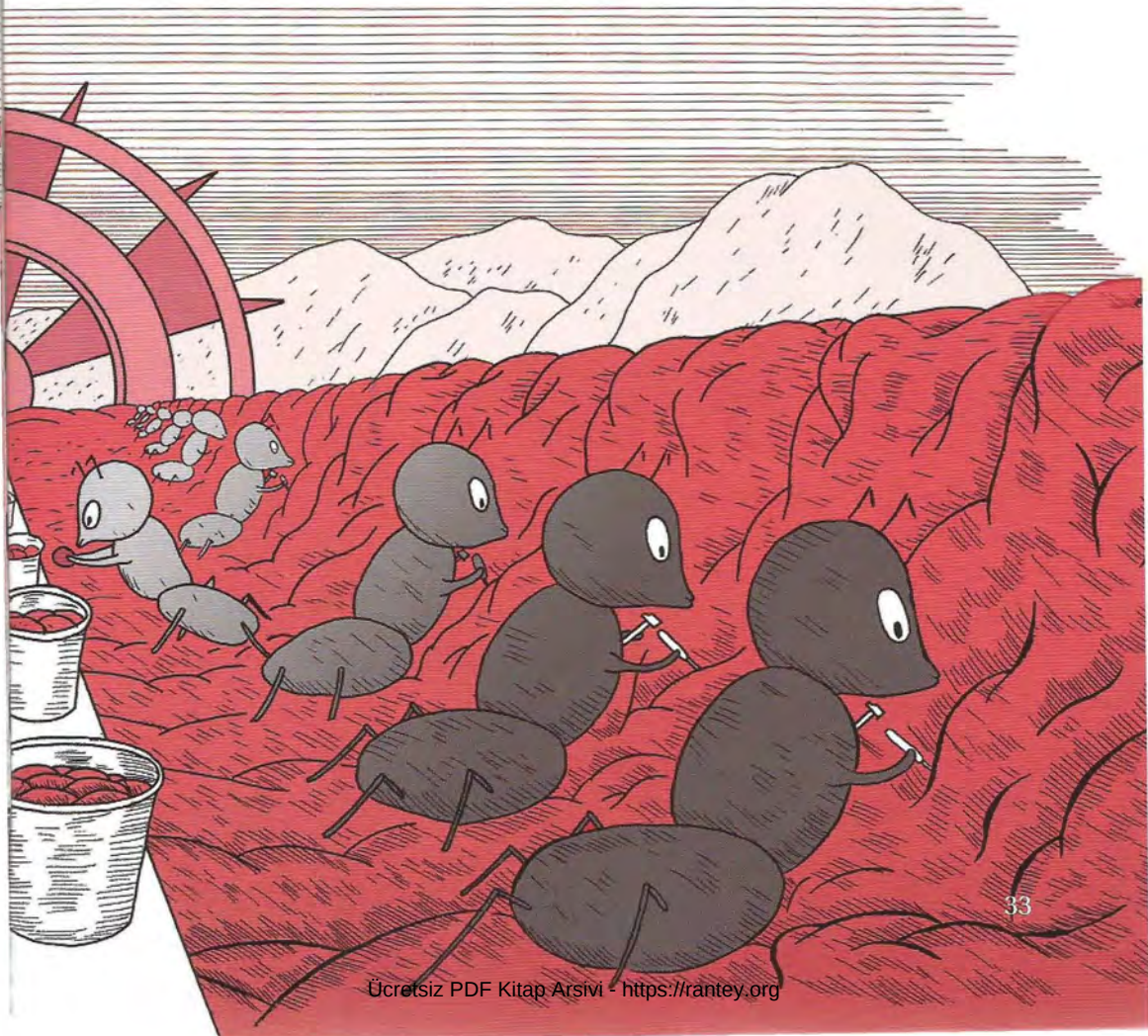
Büyük Düzenek bu demek. Soğuk ve dümdüz.

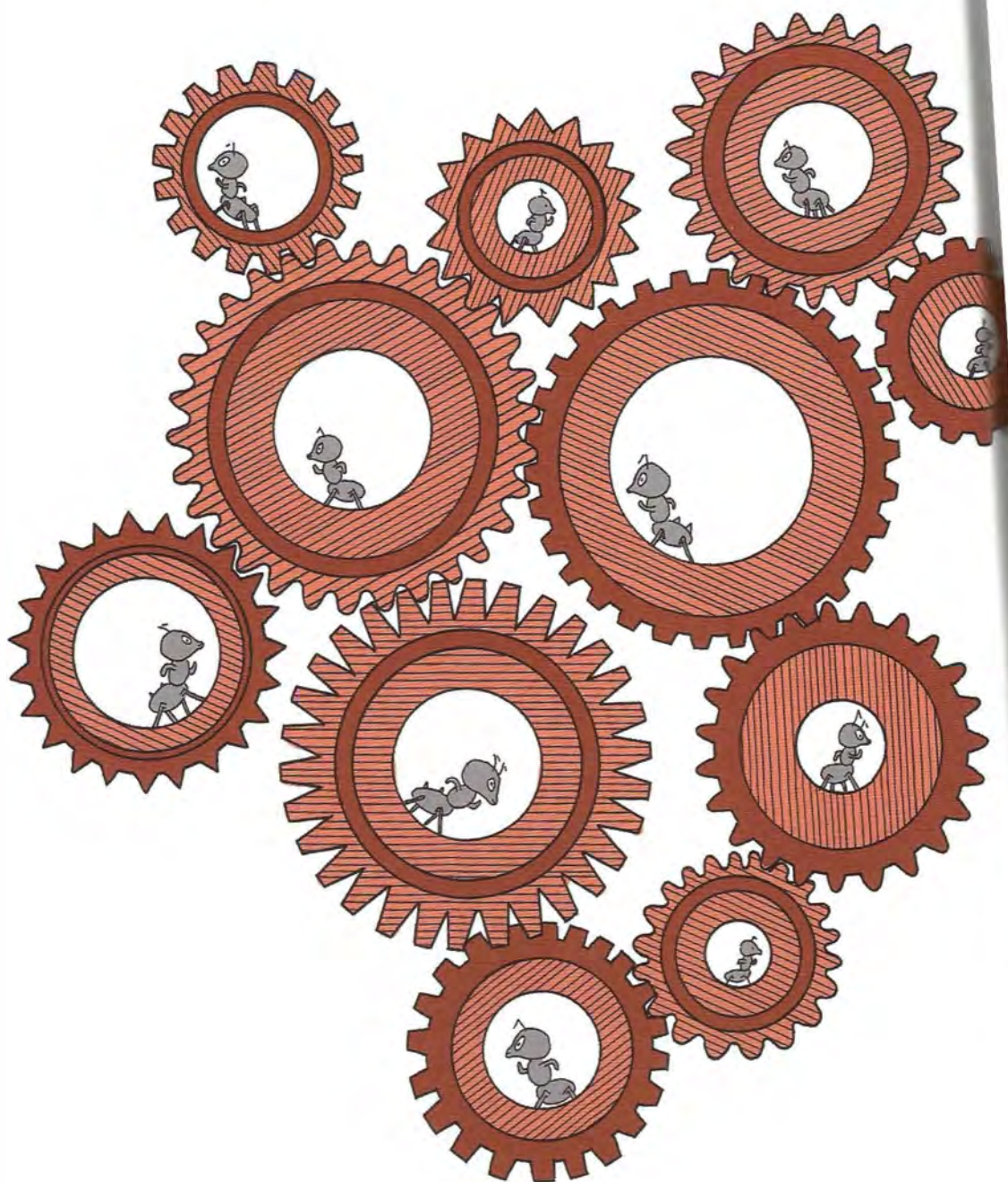
Mide akımlarının gücü, kocaman bir çarkı döndürmeye yetiyor. Bir kayış hareket halinde. Heidegger'in eti kaplarla kazınıp örme sepetlere dolduruluyor, kadavra ufacık parçalara bölünüp stoklanıyor. Kes, ez, tart, işle, yığın yap, dağıtımını yap ve yeniden başla. Çarklar çılgınca dönüyor. Ne curcuna ama!

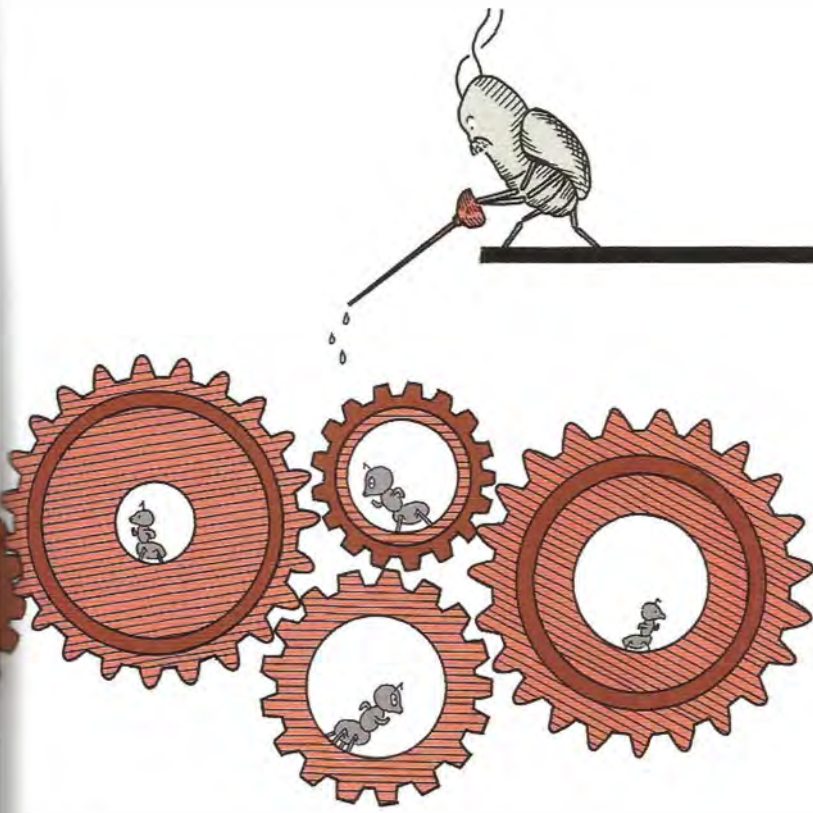
Bir ustabaşı Martin'i karşılar. Çark gürültüleri arasında bağırır:

"Kraliçe bana senin Büyük Düzenek'te çalışacağını bildirdi. Yerini göstereyim."

Martin biraz tereddütlü biçimde ve heyecan ile ürküntü karışımı bir duyguyla ustabaşının arkasından gider.

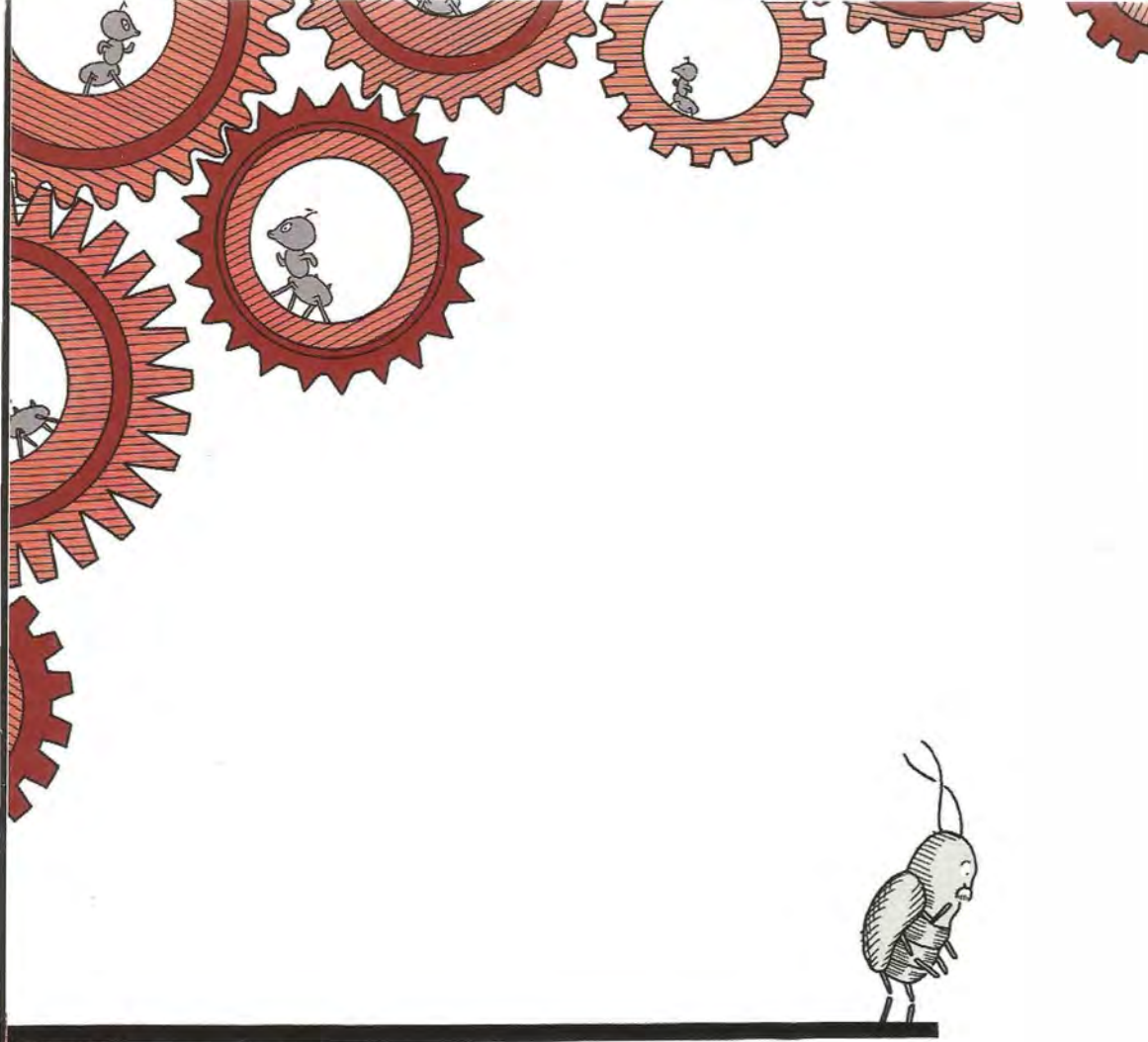

Büyük Düzenek'ten içeri girerler. Görüntü şaşırtıcıdır. Çalışkan hayvanlar koşmakta, emirleri birbirlerine aktarmakta, planlar çıkarıp merhumun cesedini ölçüp biçerek tahminlerde bulunmaktadırlar. Bazıları koskocaman sepetlerin altında iki büklüm, ayakları yere yapışmış, neredeyse ezilmiş haldedir. Yıkılmış görünen bir karıncayı işaret eden ustabaşı Martin'e şöyle der:

“Senin görevin işçileri yüreklendirmek olacak. Tempoyu düşürmemeleri ve kendilerini topluluk için feda etmeleri gerekiyor.”

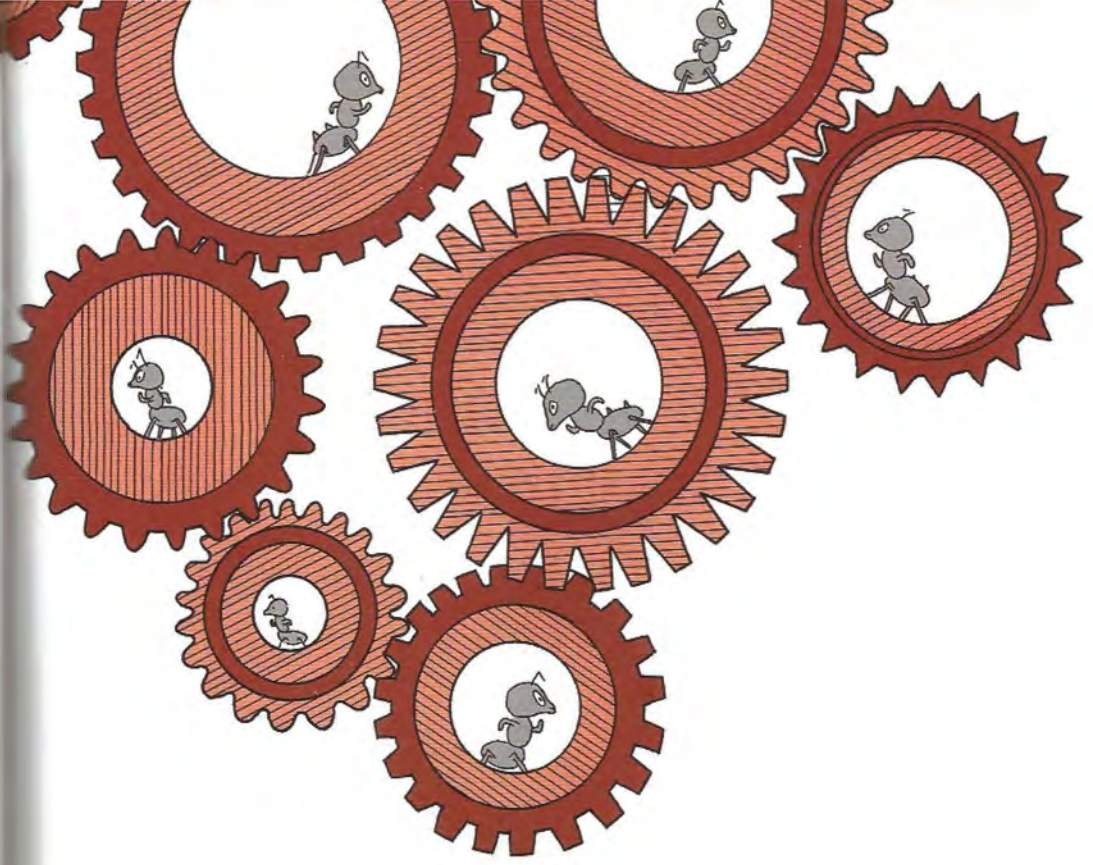
“Nasıl yapacağım peki? Ne demem gerekiyor?”

“Hiçbir fikrim yok! Hayalgücünü kullan! De ki topluluğa hizmet EDİLMELİDİR, çünkü topluluk da karıncalara hizmet eder.”

Martin işine iyi başlar gerçekten de. Karınca topluluğunun yazgısından söz eder, onlara işlerinde gerekli enerjiyi vermek için vatanseverlik duygularını yüceltmeye çalışır. Hatta varoluşun anlamının burada, halka ve Kraliçe'ye tabi olmakta yattığını anlatmak için uğraşır.

Kendini faydalı hissetmektedir Martin. Diğerlerinin kendi varoluşlarının anlamını bulmalarına yardımcı olacağına inanır. Ancak bir gün, fabrikada köşe bucak dolaşırken, kırmızı karıncaları nasıl bir sonun beklediğini keşfeder.

Kırmızı karıncalar öylesine zayıflamışlardır ki, kabukları bile üstlerinde çok bol durmaktadır. Ölüye benzemeseler bile, yaşadıkları da söylenemez.

O günden itibaren Martin artık işini pek de hevesle yapmaz olur. Sonunda gidip ustabaşını bulur:

“Ben istifa etmek istiyorum.”

“Burada istifa edilmez. Nesi varmış işinin?”

“Hiç, her şey kusursuz işliyor. Benim kendi topluluğumda bu kadar besini çıkarmak için yıllar gerekir. Ama bu düzeneğe ürkütücü bir şey var.”

“Ne var ürkecek?” diye sorar Martin’e ustabaşı. “Bu ihtiyar Heidegger biz buyurup yiyelim diye burada. Biz de buyuruyoruz. Mide akıntısı, kazı yapan kepçeleri hareket ettirecek santrali döndürmeye yarıyor, kepçeler eti kazıyor, kazınan etler sepetlere konuyor. Rüzgâr, kanatlı karıncaları taşıyor, zemin kurtçuklarımızı koruyor, Heidegger’in kadavrasının da bize et sağlaması bekleniyor. İşçiler işlerini yapıyor ve içlerinden biri artık faydalı değilse bir köşeye ATILIYOR, daha sonra yem oluyor. Sorun nerede? Bu düzeneğin hiçbir ürkütücü yanı yok, tam tersine bizim için aydınlık bir geleceğin güvencesi.”

“Ama bir de kırmızı karıncalar var! Heidegger’i el altındaki bir maden gibi düşünmek doğru mu; haydi bunu geçelim, ama başkalarını sömürmeye hakkımız var mı?”

“Herkesin hizmet etmesi gerekir.”

“Ama başlarına gelen tam bir katliam! Buna hiçbir anlam veremiyorum.”

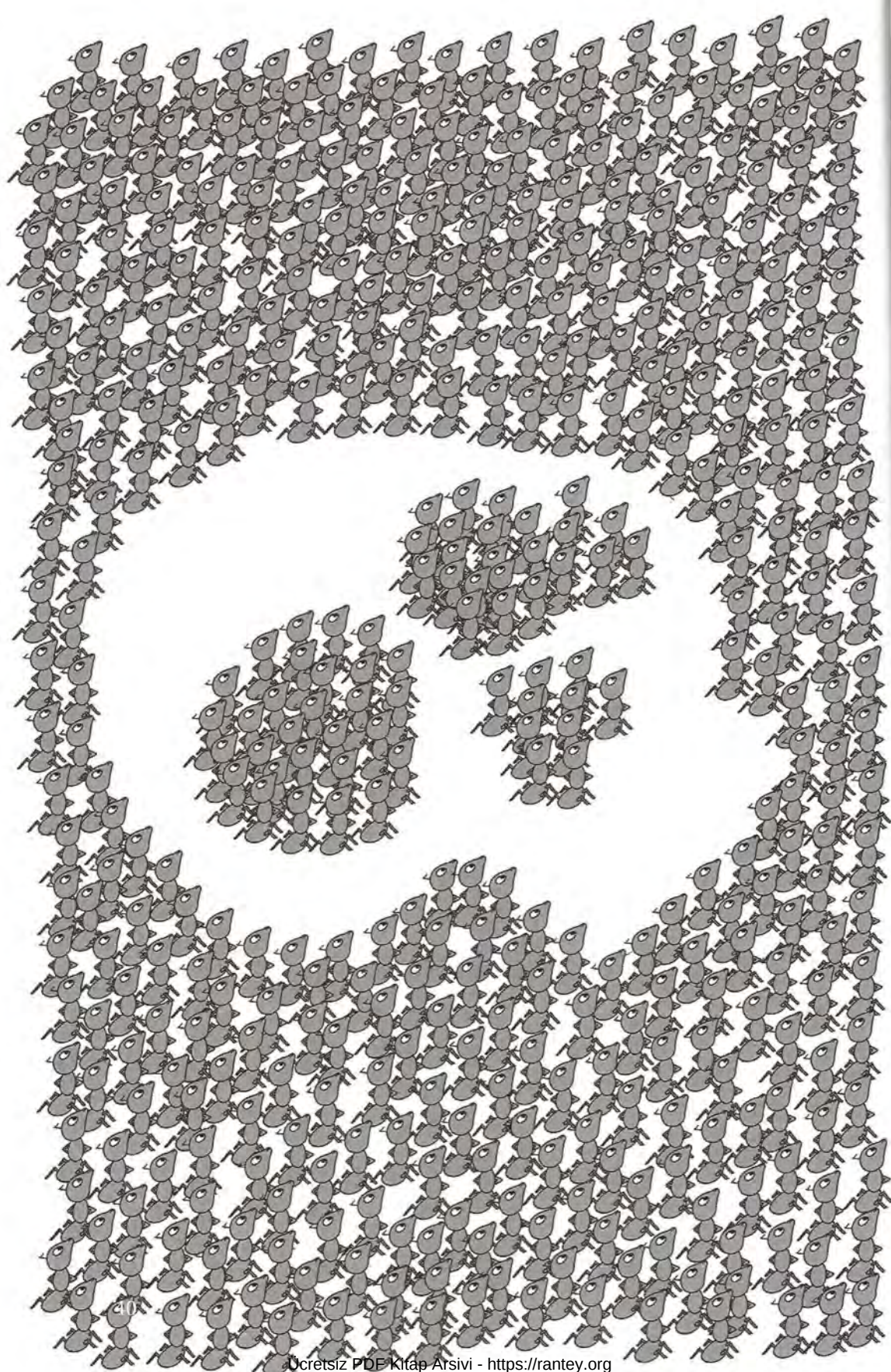
“Eh, karıncalar için faydalı oluyor bu.”

“Durum böyle olunca, karıncanın faydasını falan göremiyorum artık...”

“Karıncanın faydasınadır dedimse, faydasınadır.

İşte o kadar, nokta.”

“‘Karıncanın faydasınaymış!’ Peeh!” diye bağırır Martin, “kendi kuyruğunu yakalamak için kendi peşlerine düşen köpekleri hatırlatıyorsunuz bana. Dön babam dön.”

“Haydi oradan!” diye kızar, bu türden sözlere nasıl karşılık VERİLECEĞİNİ bilemeyen ustabaşı, “herkes bizim gibi yapıyor, biz de herkes gibi.”

“Kim demiş herkesin sizin gibi yaptığını?”

“Herkes.”

“İyi ama, kim bu herkes?”

“Öyle DENİLİYOR, işte o kadar. Her yerde öyle SÖYLENİYOR.”

“Hadi canım, bunlar boş sözler. Kimdir peki sizi bu kadar kesin konuşturan?”

“Az çok her karınca, aynı zamanda da karıncaların hepsi. Böyle AKTARILIYOR.”

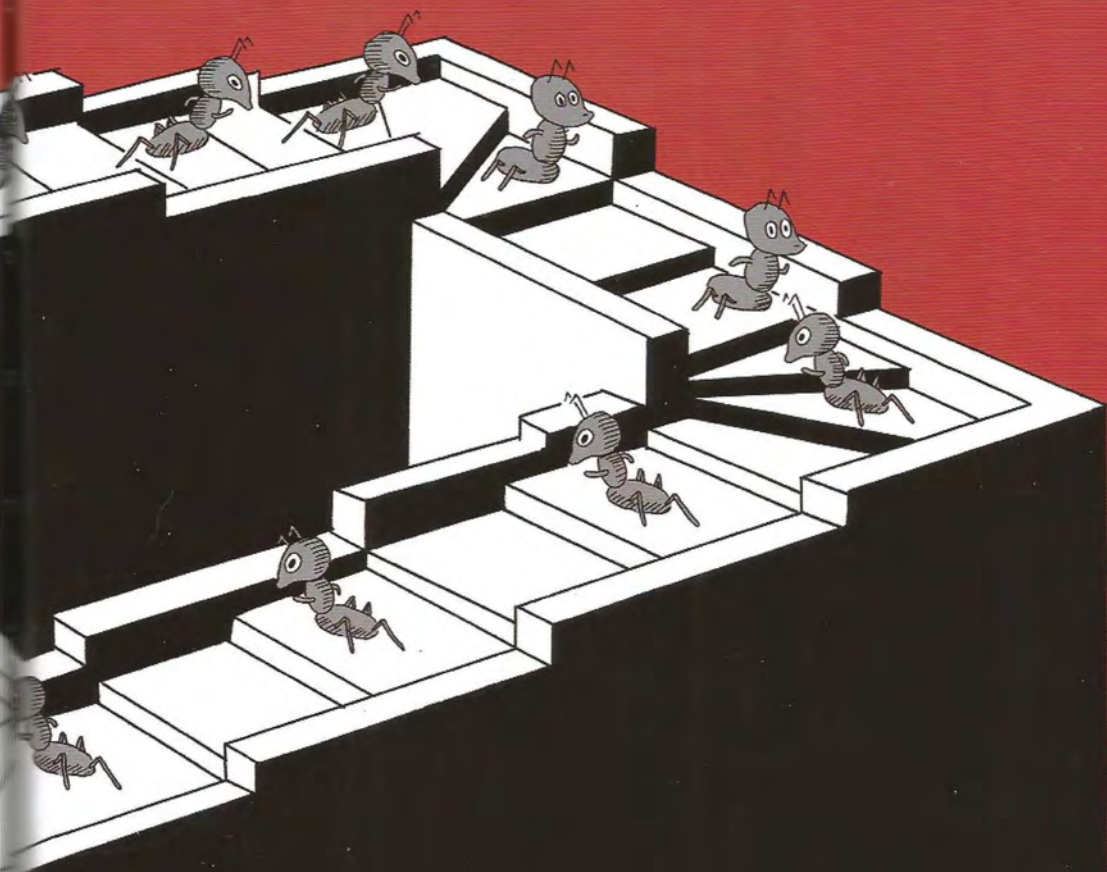
“Ama öyle DENDİĞİNİ kim gördü, kim aktardı bu fikirleri? Söyleyin hadi. Hiç kimse! Bunlar söylentiden ibaret, kara karıncalardan kabul görmek için söylenmesi gereken şeyler. ‘Kırmızı karıncalar şöyledir, kırmızı karıncalar böyledir, Büyük Düzenek dahicedir, etkileyicidir, falandır filandır...’ Kısacası, gevezelik bütün bunlar. Zihinleri meşgul etme oyunu OYNANIYOR, anlamsız sohbetlerin değirmenine su taşıyor böylece, ama temelde içi boş sözler bunlar. Eğer herkes sonunda herkesin yaptığını yapmaya başlarsa, kimin gerçekte ne düşündüğü BİLİNEMEZ! Kusura bakma ama, başkalarının, Kraliçe’nin, ‘öyle SÖYLENİYOR’ların direktiflerine uymak kendi hayatını yaşamak demek değildir.”

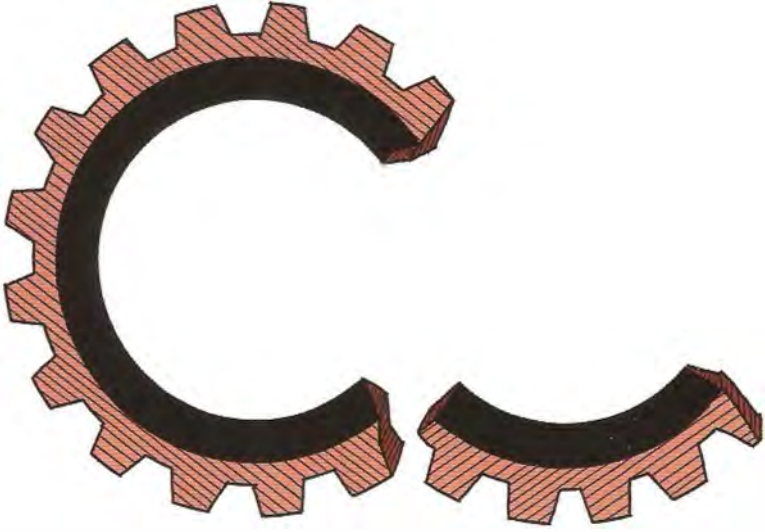

“Dünya görüşün hiç mi hiç hoşuma gitmedi,” diye tısladı ustabaşı.

“Ama bu bir dünya görüşü değil: Benim hakikati elimde tutmak gibi bir iddiam yok. Yalnızca diyorum ki kara karıncalar tuhaf bir yürüyüşe çıkmışlar. Her biri gidilen yeri diğerlerinin bildiğini sanıyor, ama aslında herkes birbirini izliyor ve nereye gittiğini pek de bilmeden habire iniyor. Tüm karınca topluluğu ‘öyle SÖYLENİYOR’ diktatörlüğünün peşine takılmış. Eğer tüm yaptıklarınızın faydalı olduğunda ısrarlıysanız, söyleyin o zaman, faydanın faydası nedir!”

Böcek cümlesini tamamlayamadan ustabaşı ona doğru asitli bir tükürük savurur.

Martin koşmaya başlar ve akmakta olan öd suyuna atlar. Herhalde kara ormandan kopup gelmiş bir ilek parçasına iyi kötü tutunur. Ustabaşının bağırışlarıyla alarma geçen askerler kıyıda gidip gelmektedir.

Böcek, karıncaların çılgın kargaşasından uzaklaşır.

nce küçük bir turp parçasına, sonra bir elma çekirdeğine tutunur ve eski bir marul yaprağının üstünde biraz sürüklenir... Sadık hizmetkrların küçük toplumundan ve onların gürültülü parlak modernlik şantiyesinden, asitten ve hakaretlerden, 'yle SÖYLENİYOR'ların uğultusundan uzakta, Heidegger'in yumuşacak cesedinin sessizliği içinde, yol alır.

Birden, bir girdaba kapılır bu sal. Akıntı hızlanır, Martin de birlikte. Neyse ki, Martin girdap yutmadan karşı kıyıya tutunmayı başarır.

Kıyıya tırmanır Martin. Karıncaların oyununa kendini kaptırmış olduğuna hâlâ inanmamaktadır. Bu fanatiklere yardım etmiş olduğu için kendine fena halde kızar. Uzandığı yerde küçücük kanatlarının biraz kurumasını bekler.

Kaburgalardan oluşan bir gök kubbenin altında, çürümenin nefis kokuları içindedir: Et yığınları, kurumuş kan, yağlı hücreler ve bitki damarlarından olma çalılar, Martin'in etrafında fantastik ağaçlıklar oluşturmaktadır. "Gerçekten de, her neye girişsem beni düzmece bir varoluşa daldırıyor! Peki bu durumda kendim olmak için yapılacak ne kalıyor bana? Her zaman olduğu gibi, bir yanıt peşinde dolaşıp durmak mı gerekiyor?" Bu şekilde bilincinin ve hatalarının içinde sondaj yapıp duran Martin, o tuhaf ormanın içlerine daldıkça dalmıştır. Paçalarını köklere kaptırır, başını alçak dallara çarpar, karanlık yerlerde kaybolur. Bütün doğa oradadır; gizli, yararsız, korkutucu, neredeyse tiksinti verici.

Nihayet, Martin aydınlık bir düzlüğe ulaştığında dünya önünde yeniden açılır.

Dünya varmış! Düzlüğün ortasında, küçük bir grup kurtçuk ağır ağır kıvrılmaktadır. Pırıltılı, şahane ve dingindirler. Halkaları sessizce birbirine değip geçmektedir. Birden, içlerinden biri kafasını kaldırır ve sorar:

“Gelen kim? Dost mu?”

Görme engelli olan kurtçuk, yanıtı duymak için ne yöne döneceğini bilemez.

“Dost,” der Martin.

“Epey yorgun bir halin var. Nereden geliyorsun?”

“Karıncı yuvasındaydım, korkunç bir şey yaşadım!”

“*Tehlikenin olduğu yerde yeşerir kurtarma gücü,*” der bir başka kurtçuk, başını kaldırarak.

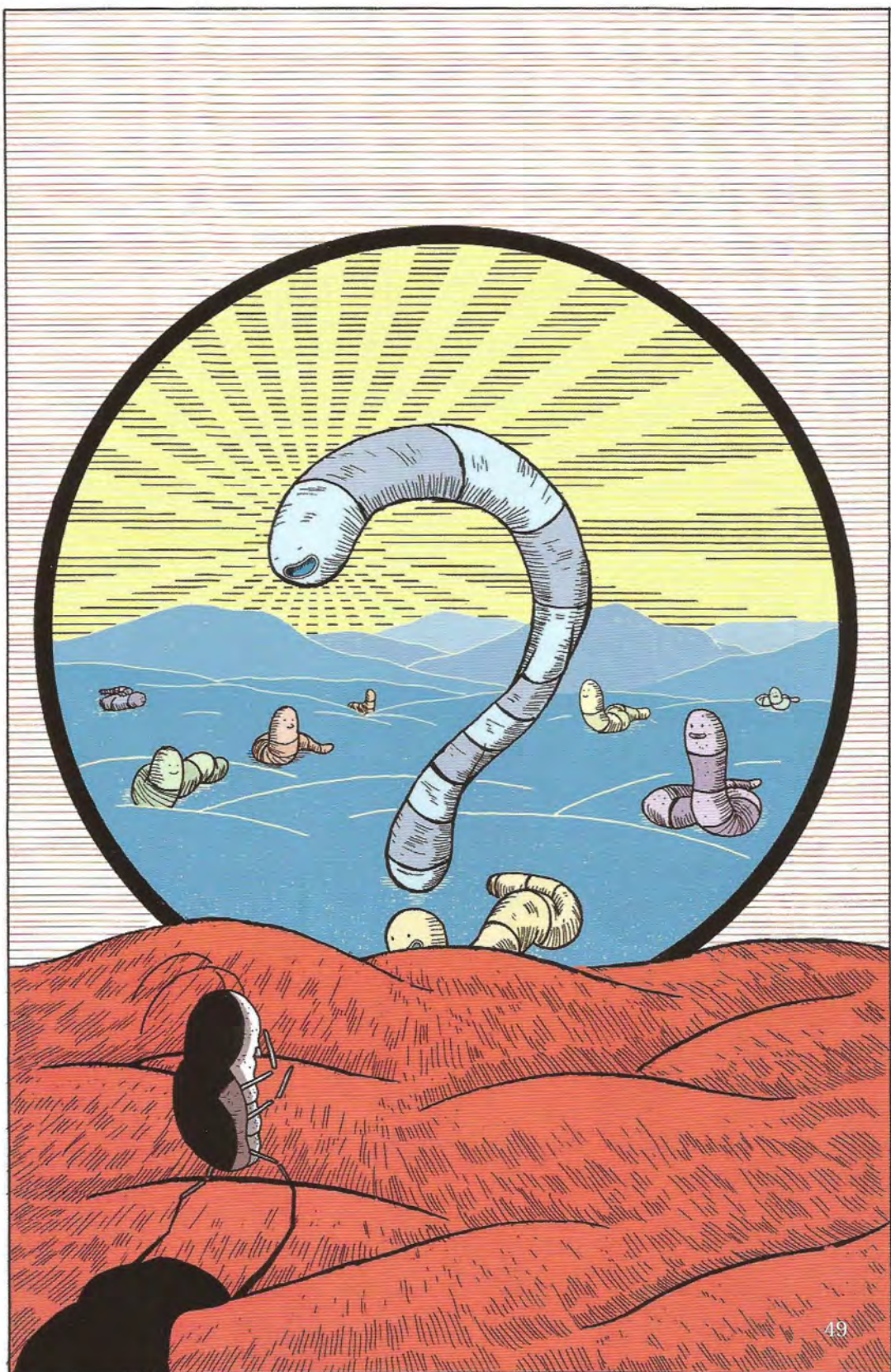
Martin’in gözleri faltaşı gibi açılır.

Kurtçuk, arkadaşına seslenerek “Bravo sevgili Hölderlin,” der. Martin’e de, “Peki sen burada ne arıyorsun?” diye sorar.

“Şu soruma yanıt arıyorum: Neden buradayım? Ama bana yardımcı olabileceğinizi sanmam.”

“*Güle neden sorulur mu; açmak tomurcuğundadır onun / Ne kendine döner bakar, ne de sorar gören var mı?*” diye şakır bir başka kurtçuk, diğerleri alkışlar.

“Yaşa, Silesius!”

Bu bilmece gibi sözlerle canı sıkılan böcek, “Kusura bakmayın ama, kafamı karıştırdınız!” der. “Eğer burada olmamın nedeni yoksa kendimi bir küvete atayım daha iyi!”

Bir başka kurtçuk alır sözü:

“Aydınlık zihindir güneşe en yakın yara.”

Arkadaşları küçük hayranlık çığlıkları atar:

“Harikasın René Char!”

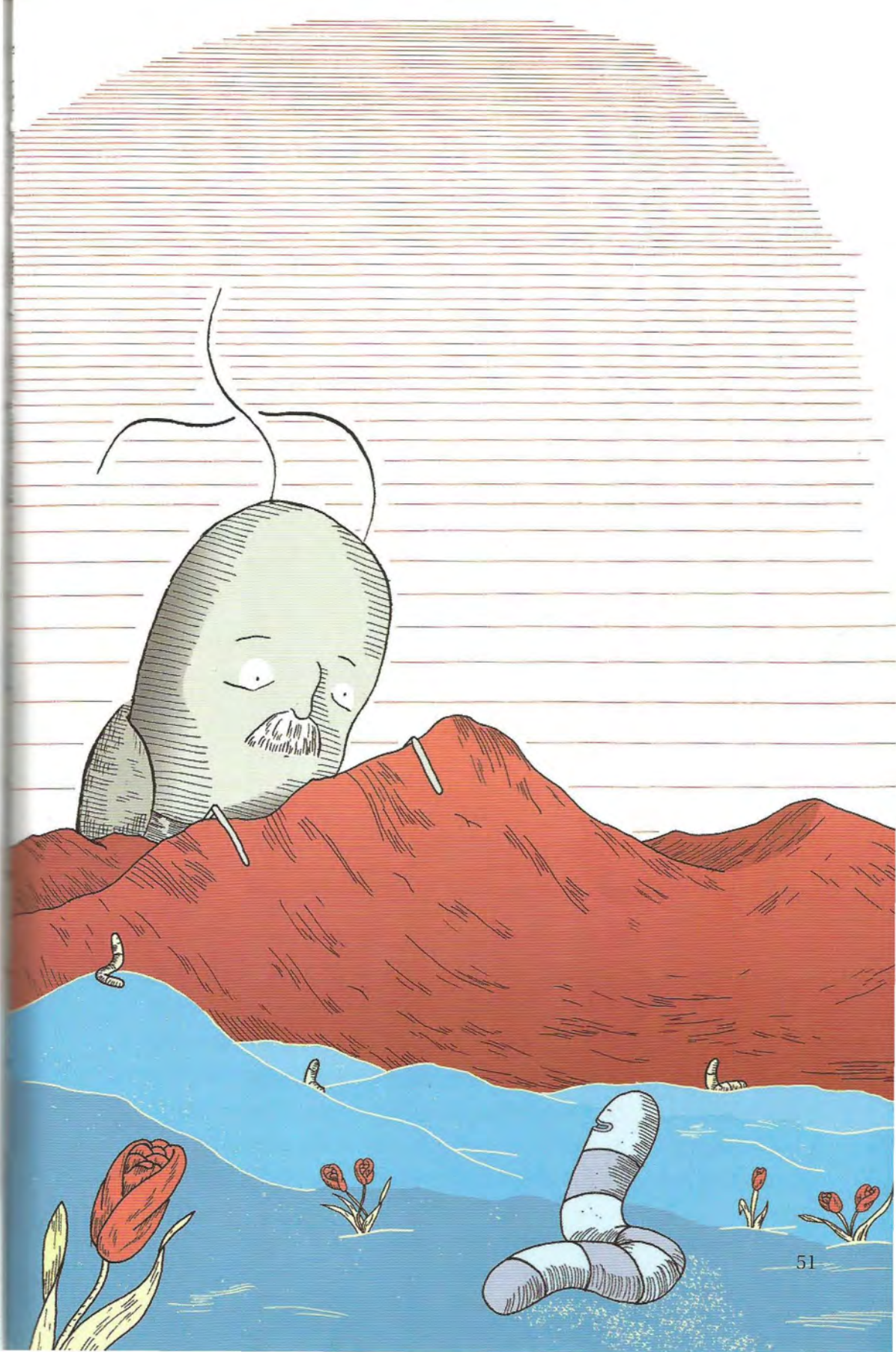
Martin ise iç geçirir.

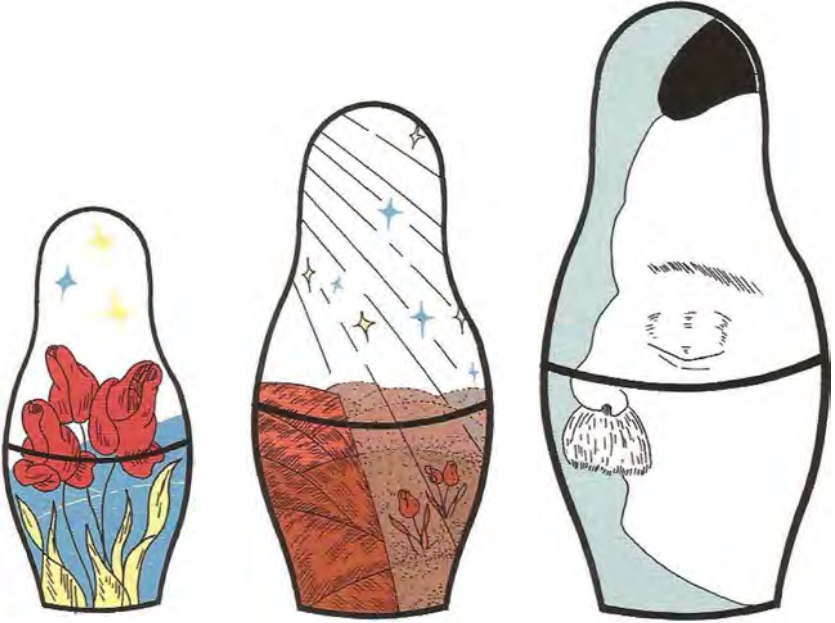
Kurtçuk, “Heidegger’in içine girmeden önce biz de senin gibiydik,” der. “Kıvrım kıvrım kıvrılmakla, beslenmekle, madenlerden son kırıntısına kadar faydalanmakla YETİNİLİYOR, sonra bir başka büfeyi fethe ÇIKILIYORDU. Ama burada, görmeyi öğrendik...”

Böcek, antenlerini kaşıyarak sorar: “Neyi görmeyi?”

“Çoğu kişi, varoluşun amacının vatana, ailesine, ekonomisine, ama aynı zamanda kendi kendisine hizmet edip bol bol tüketmek olduğuna inanmayı yeğler.

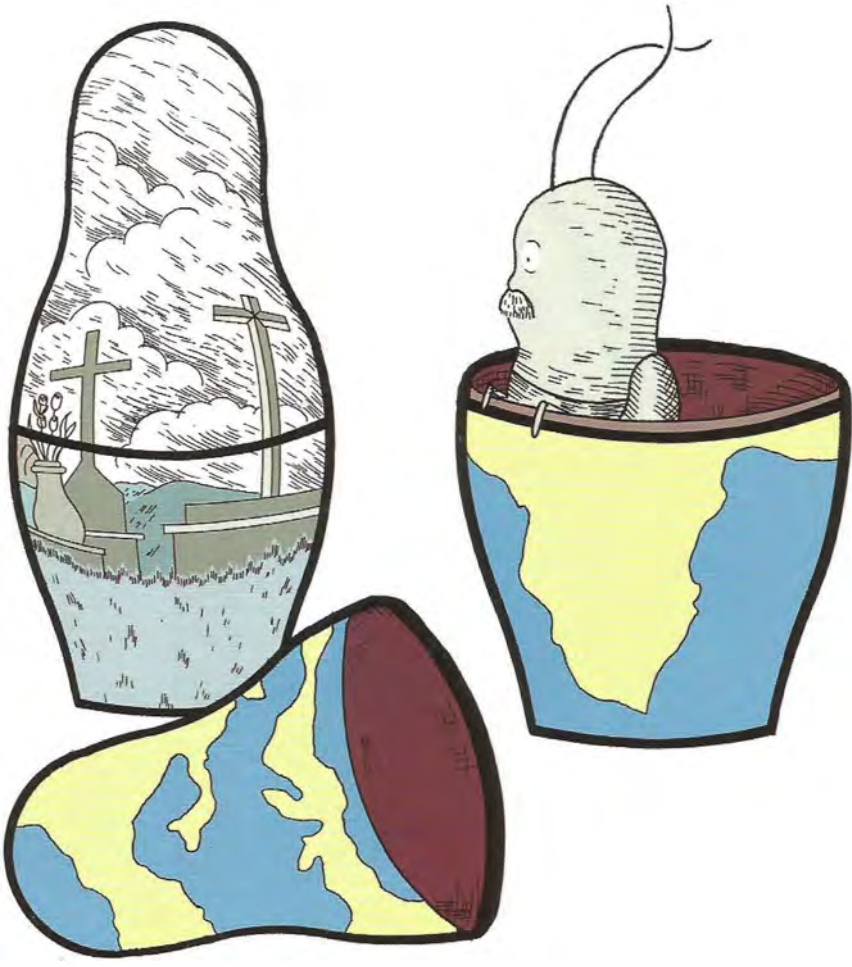
Oysa içlerinde bir boşluk da hisseder ve her gün kendi kendilerine şöyle derler: Hayır, var olmak bundan ibaret olamaz... Ama bu söylediklerini hemen unutmaya çalışırlar.”

“Dolayısıyla bizler, içi boşalmış, söyleyen herkes tarafından eskitilmiş sözcükleri kullanmak yerine, var olan şeye teşekkür etmeyi yeğliyoruz. Sözelimi, şöyle diyerek: *Çayırda tek tek çiçekler açıyor.*” Martin bu sözü duyunca, düzlüğün her tarafında açmış kan rengi küçük çiçekler olduğunu fark eder. Kendisi dikkat etmemiştir ama çiçekler o gelmeden önce de oradaydılar.

Kurtçuk yeniden söze başlar: “Bu çiçekleri görüyorsun ya, düzlük olmasa onlar da olmazdı. Heidegger’in cesedine burada olduğu için teşekkür edebilirsin, çünkü o olmasa düzlüğü göremeyecektin. Mezarlığa da teşekkür edebilirsin, çünkü o olmasa ceset sığınacak bir yer bulamazdı; ve özellikle, diğer sığınağa, o en büyük olanına teşekkür et, çünkü o olmasa sen hiçbir şey göremezdin.”

“Hangi sığınaktan söz ediyorsun?”

“Dünyadan işte!”

“Ama ben onu ne görebiliyorum ne de ne olduğunu söyleyebilirim,” diye mırıldanır Martin, “nasıl teşekkür edebilirim ki?”

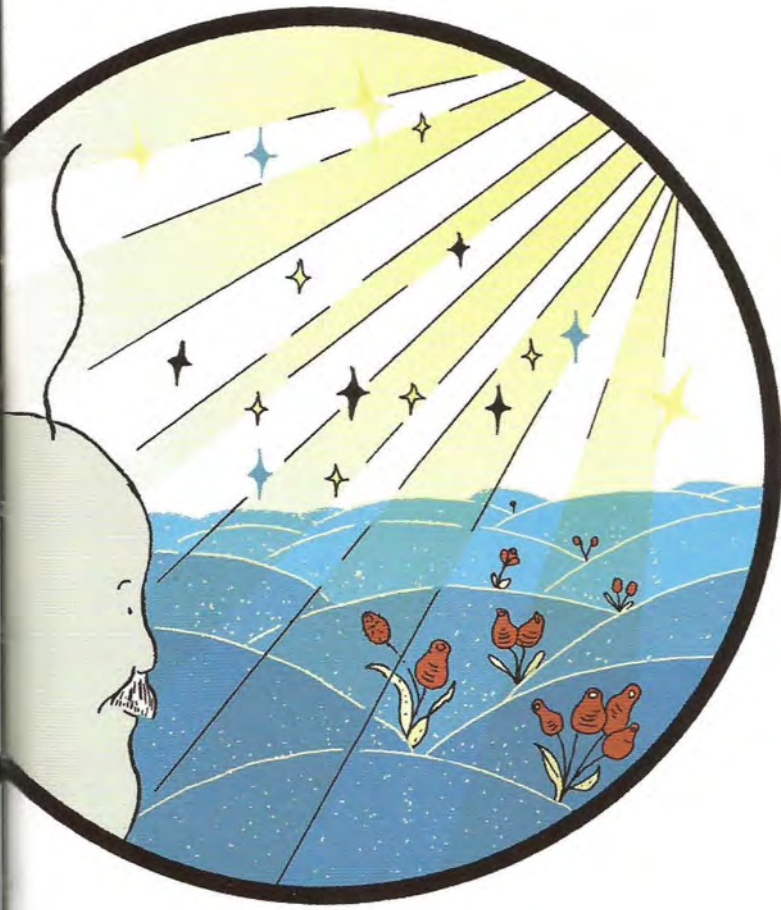
Kurtçuk, “Tam üstüne bastın,” diye fısıldar muzip bir tavırla. “Dünya yokluğuyla göz kamaştırır. Sen onu görmezsin, işitmezsin, hissetmezsin, oysa o senin gördüğün her şeye ev sahipliği yapar! Senden bunu anlatmak için uygun sözcükler bulmanı ister. İşte bizim yapmamız gereken şey budur: Dünyada şiirli bir hayat sürmek.”

Martin biraz endişeli bir sesle, “Ama bunun bir anlamı yok!” der, “Eğer hiç kimse görmüyor ve duymuyorsa, dünyayı anlatmak için uygun sözcükler bulmanın sonu gelmez!”

“Sessiz ol, gözlemlerle, o zaman çağırıyor duyacaksın.”

“*Kafa, anlamsızlık galaksisinde vızır vızır dolaşıyor,*” der René Char ve yeniden arkadaşlarının arasına döner. Martin uzun uzun Heidegger’in bedenindeki tepeleri seyre dalar. Orada henüz yalnızca yiyecekler görmekte ve bunların kaç kilo olduğunu, bu madenin kaç topluluğu besleyebileceğini sormaktadır kendine. Sonra yalnızca yararlı bulduğu şeyleri ayırt etmekten vazgeçmeyi dener. O zaman, birdenbire, görür!

Önünde daha zengin bir dünya açılmıştır. Işık ve gölge oyunlarını fark eder. Zemindeki çukurlarla tümsekleri de hissederek. Bakmak için zaman ayrıldığında güzel yerdir Heidegger'in bedeni; artık gözüne ziyafet değil, kendisi olarak görünür... Boğazları, zirveleri, vadileriyle gerçek bir dağ manzarası. Sarmaşıklar gibi sarkan kırılganlığıyla. Dünyaları o kadar yoksul olan karıncalara gösterilmesi gereken işte buydu. Onları fabrikalarından koparıp kayıkla, kayaklarla ya da yalnızca ayaklarıyla gezintiye çıkarmak gerekirdi.

Martin gözlemini sürdürür ve kaburgaların beyaz bir çatı oluşturduğunu fark eder: Bu çatı, şimşeklerin alacaladığı fırtınalı göğü andıran bir et parçasını taşımaktadır. Martin buna daha önce hiç dikkat etmemişti. Oysa görmeye değermiş, güzelmiş gerçekten de. Çünkü, nesneleri gözlemlemeyi bilen biri için insan eti, Büyük Düzenek tarafından ince ince kazınan bir etten ibaret olmadığı gibi, fethedilecek bir ülke de değildir. Bir biçimi, rengi, tadı vardır, ama aynı zamanda bir ağırlığı, belirli bir nemi vardır. Gürültü yapar, gazları ses ve koku çıkarır, kokuları toprağın kokusuna karışır ve bu ince karışımın içinde, çürümekte olan giysilerin parfümü yüzer. Kısacası, kullanmaktan birazcık vazgeçilsin, böyle bir bedende tam bir dünya ortaya çıkar ağır ağır.

Böcek, “Hissettiklerimi dile getirmeye sözcükler yetmiyor,” diye sızlanır, “kendimi bilemediğim bir şeye doğru taşmış, patlamış gibi hissediyorum.”

“İşte varolmak bu, dostum!”

Martin kafa patlatmaktadır. Düzlükte gördüğü her şeyi uzun uzun seyreder:

“*Et yer yer eflatuna çalıyor,*”

der, uzun bir içe dalış sonrasında.

“Fena değil!” der kurtçuk, gülerek.

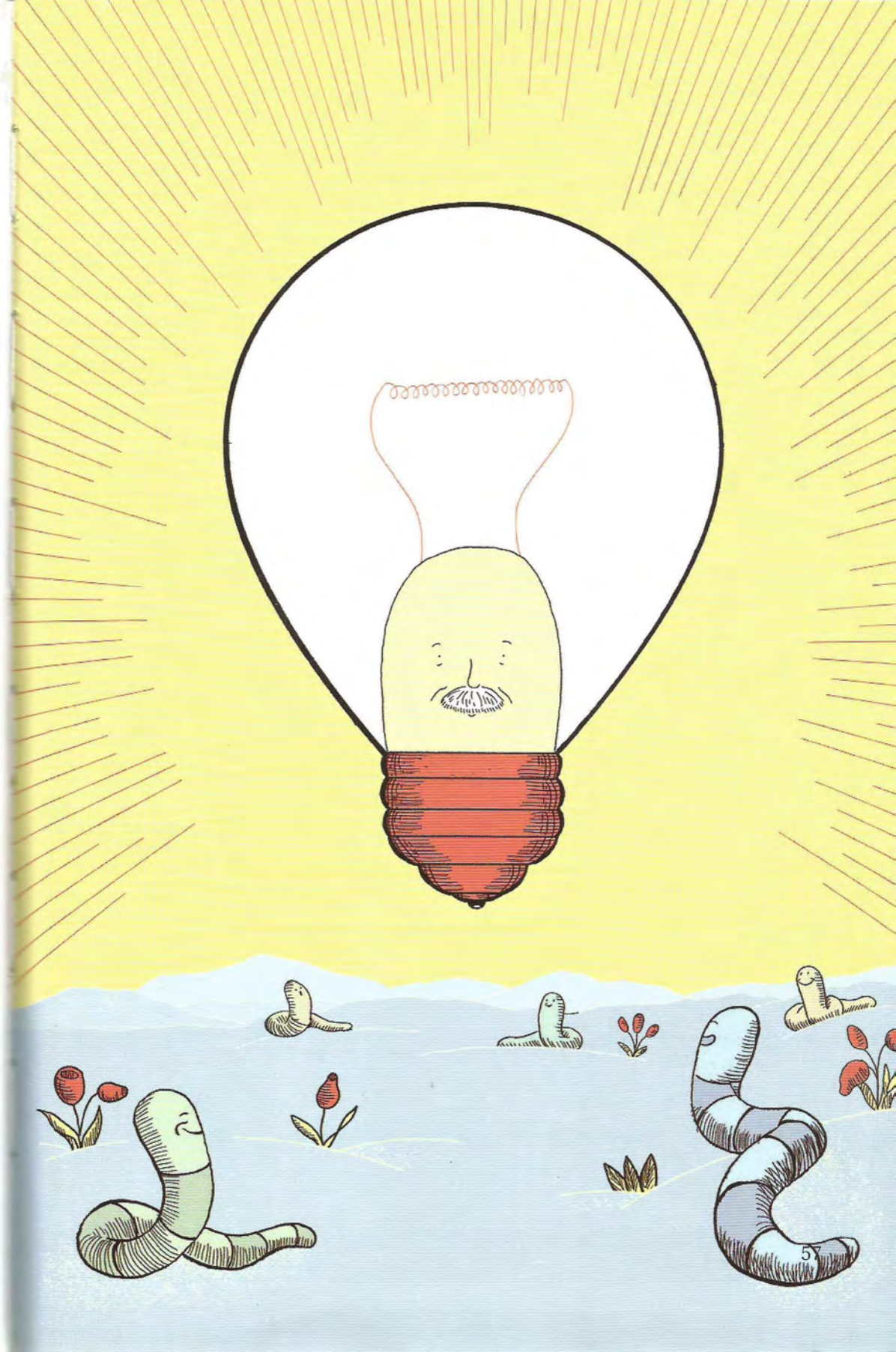
“*Kökler toprağın göbeğini gıdıkliyor.*”

“Bu daha da iyi!”

“*Heidegger’in yapışkan özsulu kafası!*

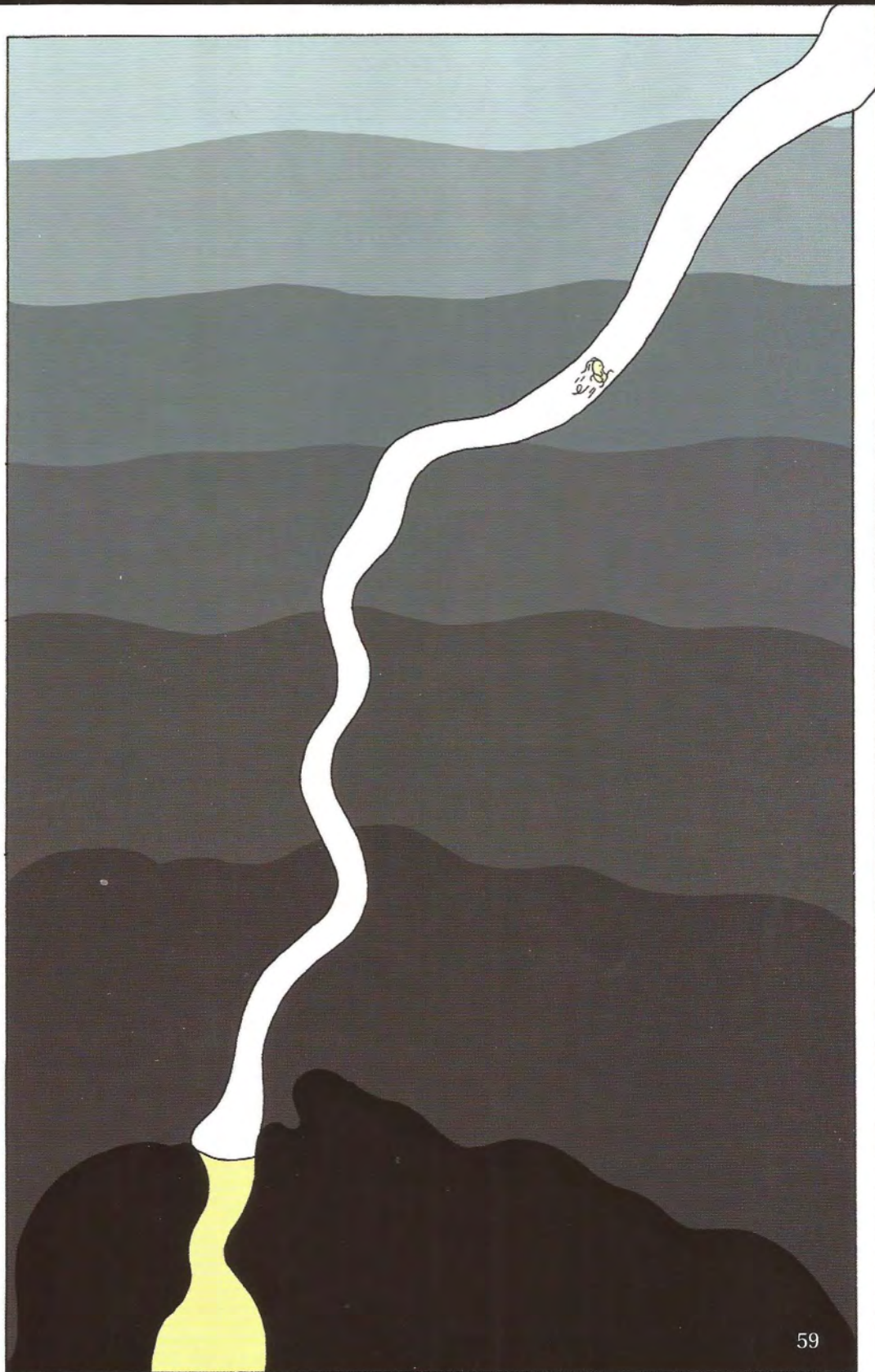
Kendini aşmak ne kadar da uyarıcı!” diye haykırır Martin.

“‘Öyle SÖYLENİYOR’ tekerlemesinden kurtarıyor insanı.”

Martin bu harika elçilere teŖekkr edip kadavranın kıvrımları arasında daha da ilerilere gider. Tüm bölümleri ziyaret eder. Var olmanın boŖ boŖ dolaŖmak olduğunu sanırken, aslında gerçek bir gezi olduğunu anlar. Böbreğin kenarlarına ulaŖtıėında etin meneviŖlerini seyre dalar, yakıcı kokusunu, eflatun rengini beğenir. Gördüğü, kokladığı ve iŖittiėi her Ŗey farklıdır, oysa hepsinin bir ortak noktası olduğunu bilmektedir, çünkü hepsi oradadırlar, aynı dünyada.

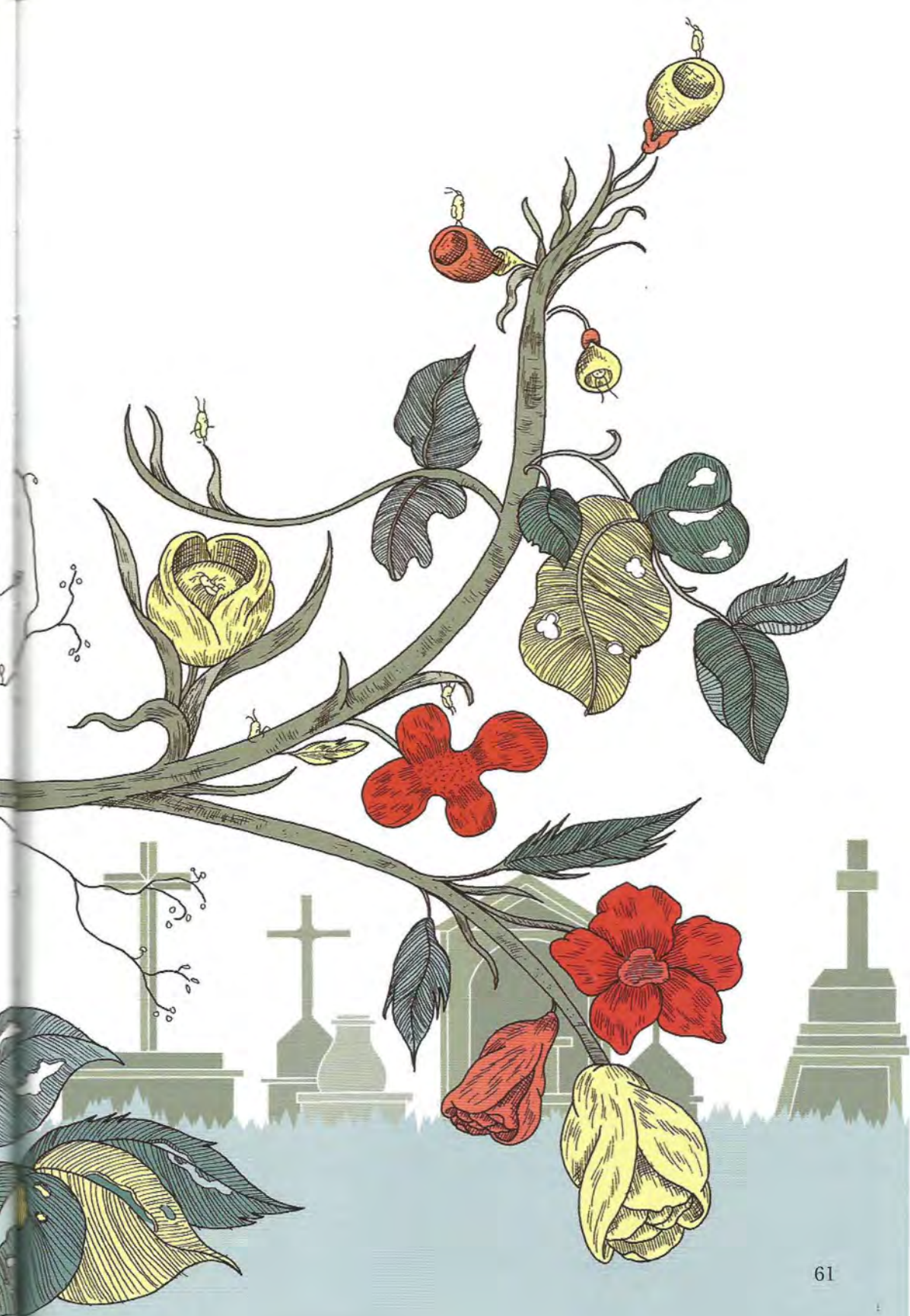
“Bir yanıt bulmam gerekiyorsa, bu ortak noktanın her Ŗeyden farklı olması gerekir, aksi halde o da diğerleri gibi bir Ŗey olur. Bu Ŗeylerin burada olmalarını sağlayan, ama kendisi burada olamayan farkı nasıl adlandırmalı? Benim bilemediğim, hiçbir zaman görmeyeceğim, iŖitmeyeceėim, dokunmayacağım, kusursuz bir biçimde adlandırmayı hiçbir zaman baŖaramayacaėım, oysa kendini duyurmayı bilen ve beni çağıran bu boyutu nasıl adlandırsam? “Ŗeyler için *Ŗudur* ya da *budur* deme olanağı, burada hazır bulunan her Ŗeyin kaynağından ileri gelmektedir ve kuŖkusuz buna *varlık* adını verebilirim.”

“İşte benim varoluşumun anlamı: Kendime bu varlık sorusunu sormak ve bunu hiçbir zaman unutmamak, var olmanın amacı konusunda Kraliçe’nin ya da ustabaşının yanıtlarına benzer yanıtlar vermekten kaçınmak. Bu şeyler neden buradalar, ben ne için varım? Ölmeden önce, hiçbir zaman tamamlanma umudu olmadığı halde başlanması gereken ne çok iş var. Ne sıkıntı, ne sıkıntı! Ama...

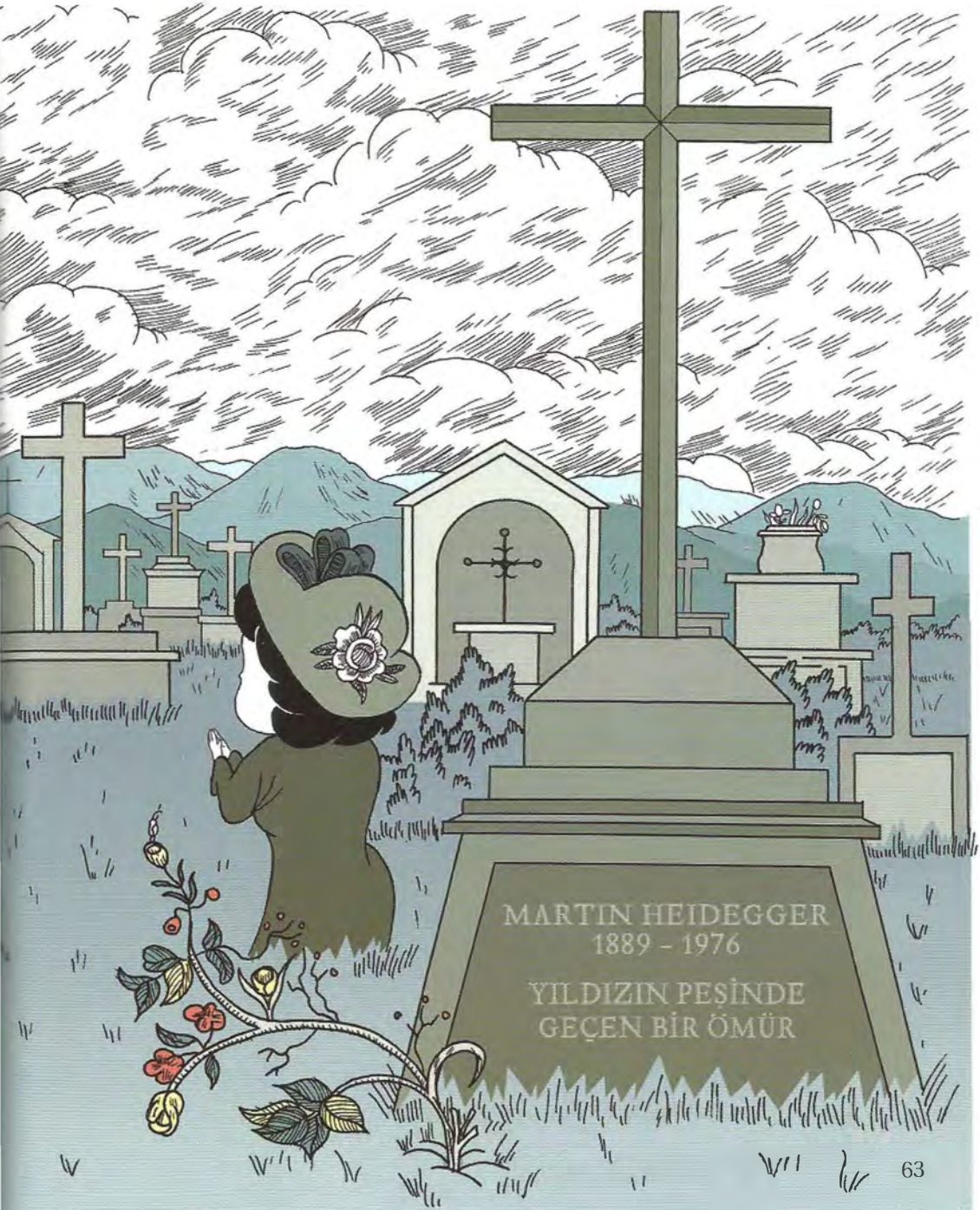
*Yaşama sevinci beni bir gökgürültüsü gibi sarsıyor.
Buluşumu bir an önce Epikür’e haber vermeliyim!”*

Yerin üstünde, Heidegger'in dul eşi kulaklarına inanamaz.
Bu ölümler bahçesinin sessizliği içinde alçacık bir ses, sevinç
dolu, kendi kendine şaşarak, şarkı mı söylemektedir ne?

meraklı çocuklar için

küçük filozoflar

ÇIKTI:

Profesör Kant'ın En Çılgın Günü Jean Paul Mongin

Descartes Amca'nın Kötü Cini Jean Paul Mongin

Bilge Sokrates'in Ölümü Jean Paul Mongin

Karl Marx'ın Hayaleti Ronan de Calan

Lao-Tzu: Ejderhanın Yolu Miriam Henke

Leibniz: Mümkün Dünyaların En İyisi Jean Paul Mongin

Paul Ricoeur'ün Baykuşu Olivier Abel

Diyojen: Köpek Adam Yan Marchand

Albert Einstein'ın Işığı Frédéric Morlot

Martin Heidegger'in Böceği Yan Marchand

PROGRAMDA:

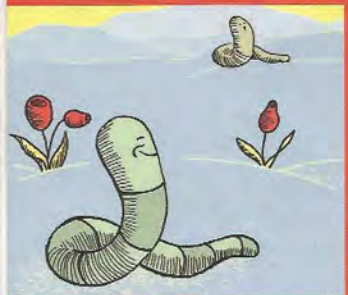
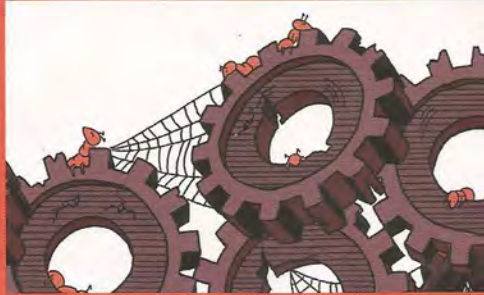
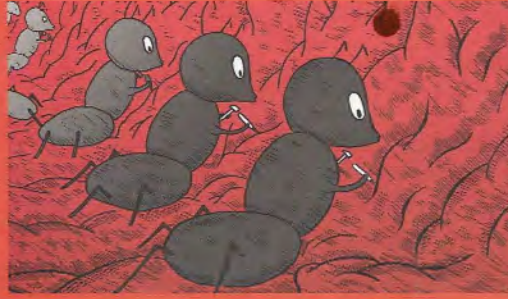
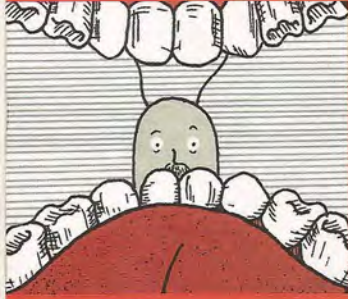
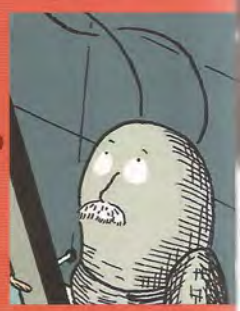
Bilge Sokrates'in Aşkı Salim Mokaddem

Ek bilgi için www.metiskitap.com

Martin adındaki küçük böcek, filozof Heidegger'in cesedinde bir serüvene çıkıyor. Fanatik karıncalar, çılgın makinalar ve şair kurtçuklarla dolu etlerden oluşan bu evrende, böbreğin kıyılarında, küçük Martin'e var olma nedenini bakalım kim söyleyebilecek?

Filozof olmadan önce onlar da çocuktü. Cevaplarını merak ettikleri soruları vardı. Onların hikâyeleriyle, siz de kendi sorularınızın peşine düşebilirsiniz.

Metis Yayınları
www.metiskitap.com

